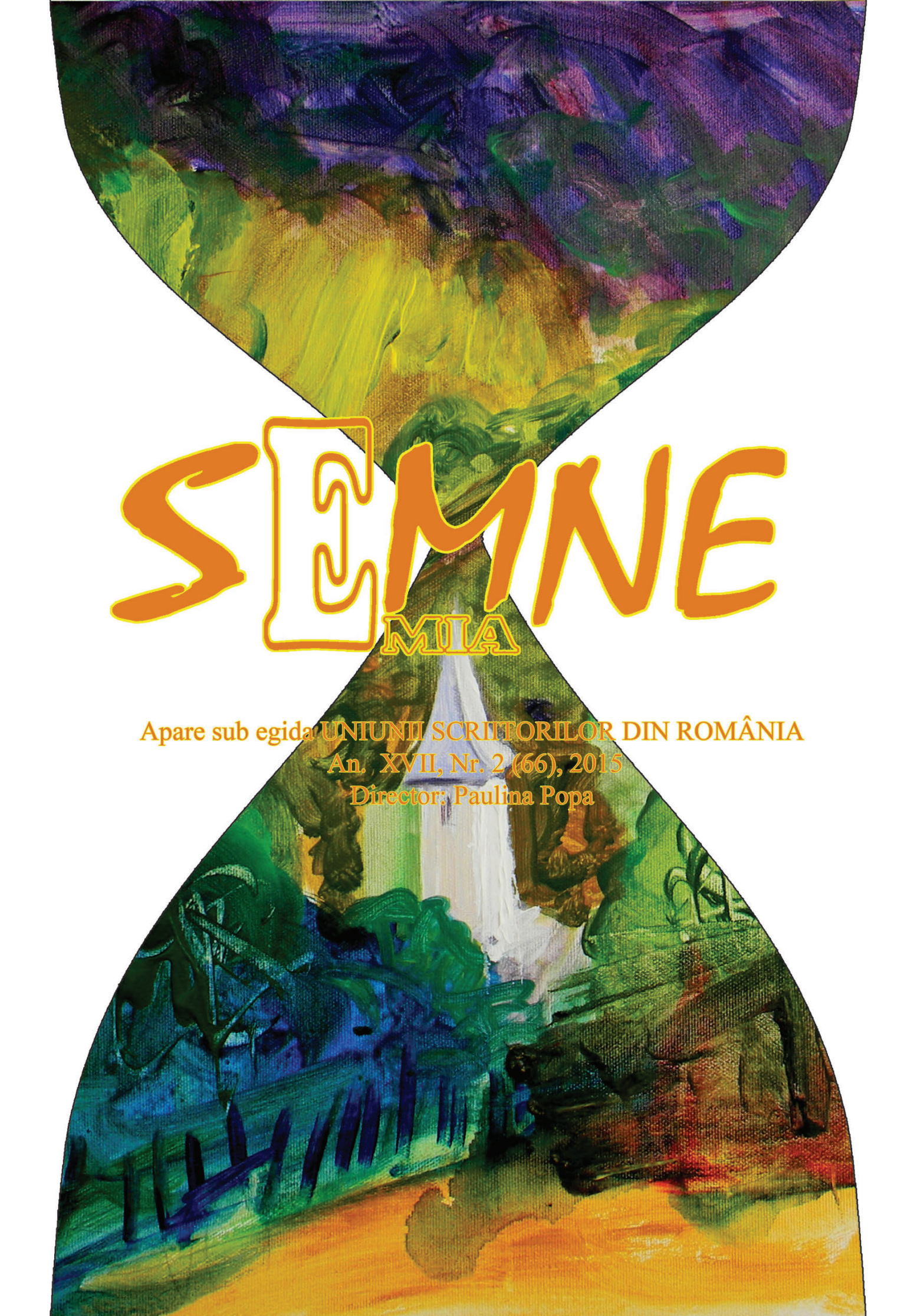

The background of the cover is an abstract painting. The top half features a circular shape filled with dark, swirling colors of purple, blue, and green. The bottom half features a triangular shape filled with vibrant green, blue, and yellow colors, suggesting a landscape or a scene with a path. The overall style is expressive and textured.

SEMNUL MIA

Apare sub egida **UNIUNII SCRITORILOR DIN ROMÂNIA**

An. XVII, Nr. 2 (66), 2015

Director: Paulina Popa

Cuprins

SEMNE - EMIA

Revistă trimestrială
de cultură,
fondată în ianuarie 1998
la Deva.

Apare sub egida
Uniunii Scriitorilor din Romania
și este finanțată
de Editura Emia
și Editura Paula

Director: Paulina Popa

Colectivul de redacție:

Christian W. Schenk
Melania Daniela Bădic
Stelian Gomboș
Muguraș Maria Petrescu
Gabriel Petric
Dumitru Tălvescu
Petru Ilie Birău

Corectură: Traian - Sebastian
Marian

Tehnoredactare: Ștefan Agranian
Păiușan

Adresa redacției:

Editura Emia
Str. Mareșal Averescu, Nr. 20,
330011, Deva.
e-mail: office@emia.ro
http://facebook/paulina emia
www.emia.ro

ISSN: 1445-3060

ISSN 1454-3060

9 771454 306000

EDITORIAL

PAULINA POPA, Să ai și un om care ar putea citi revista de cultură!1

ANTOLOGIA SEMNE

GHEORGHE MOCUȚA, Poeme.....5

VICTORIA MILESCU, Poeme.....7

IOAN MATIUȚ, Poeme.....9

MEDALION LITERAR

Medalion, CEZAR IVĂNESCU12

CRONICĂ LITERARĂ

GHEORGHE MOCUȚA, Florica Bodiștean: un demers comparatist de excepție.....15

CONSTANTIN STANCU, Același vis.....17

Sarea cuvintelor, Iordania și cerul cu peceti.....20

EUGEN EVU, Elisabeta Bogatan versus „generația ianuș-bifrons?”.....23

RAUL CONSTATINESCU, Prin iluminarea morții spre Dumnezeu-Cuvântul.....25

MARIA TOMA DAMȘA, Nașterea poeziei din tensiunea trăirii.....28

OCTAVIAN MIHALCEA, Ritmurile căutării i.....30

ESEU

ION POPESCU-BRĂDICENI, Metafora vie în opera transliterară a lui Constantin Brâncuși.....31

CRONICĂ DE ARTĂ

PROF. UNIV. DR. ION MOCIOI, Petru Birău și universul său magic.....41

RECENZII

STELIAN GOMBOȘ, Toiagul odrăslit.....43

POESIS

ANDREI MOCUȚA, Poeme.....49

MIRON ȚIC, Poeme.....51

IOANA BURGHEL, Poeme.....53

DANIEL MARIAN, Poeme.....55

CLAUDIA - GABRIELA MARCU, Poeme.....57

EVENIMENT

Colocviul Național al Revistelor de Cultură, ediția a II-a, Arad 201560

IOAN-SEBASTIAN BARA - Manager Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, Hunedoara – Deva

Trofeul Micului Cititor, la a XXXV-a ediție.....62

VERONICA ARMEAN, „...Un prim pas spre exprimări scurte...”.....63

COPILĂRIE

TAHERA - GRACE SZEKELY, Debut.....65

Colocviul Național al Revistelor de Cultură, ediția a II-a, Arad 2015

În acest număr al revistei s-au folosit fotografiile de Ioan Moldovan, Emil Scripcaru, Nicu Jianu și din sursa internet.

NUMĂR ILUSTRAT CU LUCRĂRI ALE ARTISTULUI PLASTIC Ilie - Petru BIRĂU

Autorii poartă întreaga responsabilitate a articolelor semnate.

PAULINA POPA

SĂ AI ȘI UN OM CARE AR PUTEA
CITI REVISTA DE CULTURĂ!

Ne aventurăm scriind din ce în ce mai mult în contradicție cu zona consumatorului de cultură, a cititorului, acolo unde se citește din ce în ce mai puțin. Ignorăm neputința celor ce distribuie carte / reviste, în speță revistele de literatură și a căror cultură este absolut inexistentă, ca urmare refuzul acestora de a distribui aceste reviste literare este urmare a subculturii, a manelismului care a cuprins o bună parte a societății.

Am scris de multe ori despre inexistența revistelor literare în rețeaua de distribuție din Deva, acest spațiu fiind cel pe care îl cunosc. Din lecturarea unor opinii exprimate de unii dintre scriitori, înțeleg că fenomenul acesta, refuzul distribuitorului de a comercializa aceste reviste este generalizat în România. Dacă trec de partea comerciantului, cel care are acută nevoie de profit pentru a putea în felul acesta să-și plătească angajații și taxele infinite către stat, atunci înțeleg fenomenul. Sunt atât de puțini cititori de literatură încât profitul este inexistent. Se preferă lecturile facile, imaginile (textele pierzând în lupta cu imaginea), revistele mondene, acolo unde o generație anume se regăsește. Nu doresc să aplic o etichetă generală. Sunt și excepții, care din nefericire, confirmă regula.

Și dacă sunt unele librării care se încumetă să ofere spre vânzare și reviste de cultură, cu siguranță gustul amar al returului către producător te determină să renunți. Cred că lamentările și mâna întinsă nu ajută la nimic. Dorești să editezi o revistă literară, fă proiecte, propune diverse programe, dar lasă la o parte dorința de profit (asta fiind pe undeva bine pentru că în felul acesta nu vei avea de lucru cu ANAF-ul).

POPA, Paulina,
poet, eseist,
director al revistei „Semne-Emia”, Deva

Bruma aceasta de subvenție primită de la diverse instituții abilitate prinde bine pentru supraviețuire.

Nu marasmul acestor neplăceri fac obiectul editorialului meu cât mai degrabă bucuria, lumina care ne determină să mergem mai departe, să propunem momente speciale de literatură pentru semenii noștri, pentru cei ce doresc să se informeze.

Atunci când știi că structurând revista poți oferi un editorial bun, un eseu, o proză, o pagină de poezie, de cronică literară, toate semnate de scriitori abilitați, când știi că tinerii, puțini ori mulți, au la-ndemână un bun material de studiu, nu trebuie să mizezi pe profit. Nu trebuie să te împiedici de inexistența unei susțineri financiare de către X ori Y.

Știm că presa literară a avut un puternic impact asupra omenirii într-o anumită perioadă istorică, știm că fiecare perioadă a avut și are particularitatea sa. Acum asistăm la o ciocnire a civilizațiilor, a culturilor, a priorităților și mai ales a mediilor de informare. În lupta/ ciocnirea aceasta, unde se poate câștiga trișând, și unde literatura / revista tip Gutenberg pierde în fața literaturii/ revistei virtuale, a informației din presa vorbită, cu siguranță va pierde cel ce nu are răbdare cu timpul, cel care intră în panică, chiar dacă civilizația actuală gonește, fără putință, ori cu șanse foarte mici de întoarcere.

Nu sunt analist economic, nici politic, dar ochiul și informația zilnică îmi spun că tot acest dezastru cultural, economic (GENERAL) este foarte bine programat pentru a ignora ființa umană și necesitățile sale culturale, printre care pe primul lor ar fi necesitatea spirituală, cea care ar putea duce la redresare. Starea lamentabilă despre care vorbeam mai sus, tânguiri de orice fel, reale de altfel, sunt ignorate (sau ar trebui ignorate), de către scriitor chiar dacă cititorii sunt o specie pe cale de dispariție. Poate că nu ar fi lipsit de importanță gestul literar pe care îl întreprind unii scriitori de a organiza tot mai multe deplasări în sate sau școli în vederea formării / informării unui viitor cititor.

Se ignoră importanța majoră pe care o au lecturile publice în formarea, ce-i drept cu foarte mare greutate, a unui cititor „viu”. Asta în raport cu internetul, televizorul, tabletele, telefoanele mobile pentru care guvernării, aleșii, fac programe, proiecte de finanțare, aprobă fonduri... iar în momentul în care apari în fața loc cu un proiect cultural te privesc ca pe o specie extraterestră care, cu siguranță, ai veni aici să ucizi, să le dărâmi lor fotoliile, piedestalurile pe care stau cocoțați.

Dacă revistele de cultură supără prin efortul de gândire necesar în comparație cu banalitatea revistelor mondene, atunci mizăm pe un public cultivat pe un om care poate citi o revistă. Totul pare un campionat între cine și Cine.

Campionatul acesta al Revistelor poate fi câștigat de către scriitor, cel care se exprimă pentru cei care doresc, pentru cei care au nevoie să se informeze, să lectureze. Apoi, dacă arta este morală prin însăși natura ei, emoțiile estetice producând o lumină în interiorul omului, trebuie să ai și un om care să dorească asta.

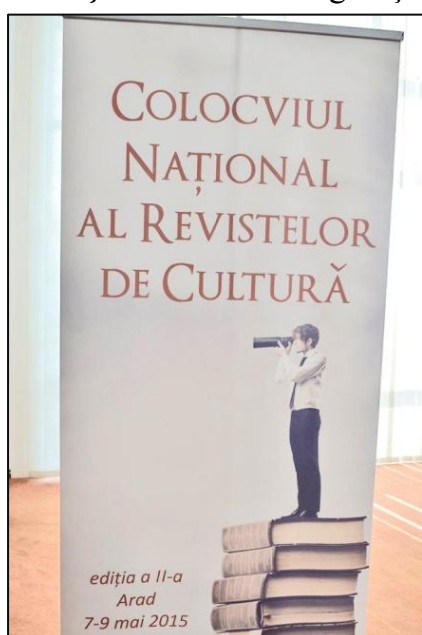
Un om. Oricare ar fi numele personajului despre care doresc să scriu, el este acolo, se manifestă, ne ocupă fiecare moment și devine din ce în ce mai greu de deslușit, atâta vreme cât nimeni nu mai știe, în aceste zile, cât de importanți sunt oamenii.

În fiecare zi un om de lângă tine are nevoie de ajutor. În fiecare zi un om caută o libertate de exprimare. În fiecare zi un om caută în jurul său oameni. În fiecare zi omul caută un om.

Nu despre revistele de cultură ar trebui să scriu cât mai degrabă despre omul care citește, trăiește cultura. Așa ca un omagiu, ca o privire atentă, ca un minut pe care acele unui ceasornic nu-l poate măsura. Despre omul care știe să se elibereze, să fie un miracol, să vadă în ceilalți un miracol, să descopere miracolul lecturii.

Dacă nu m-aș fi născut a doua oară prin carte, așa cum ar trebui să se nască toți oamenii, a doua oară, nu aș fi fost capabilă de iubire, de sacrificiu, de dragostea de viață. Am privit viața cu multă inocență, ca pe un miracol, ca pe o binecuvântare. Am privit viața cu multă bucurie, cu efervescența vieții. Așa am văzut mai bine suferințele semenilor mei, nopțile din ochii lor, cețurile și fumul sub care greu deslușeam vreo umbră. Am lăsat omului judecățile lui, stările în care se desfășura, convinsă că iubirea mea pentru el consta în magia comunicării cu el, magia comuniunii în Dumnezeu, magia cuvintelor.

Și cât Dumnezeu găsești acum în revistele de literatură?

Cornel Nistea și Paulina Popa la Colocviu

Daniel Săuca, Ioan Moldovan,
Ioan Mureșan și George Vulturescu
la Șiria, Memorialul *Ioan Slavici*.

**Colocviul Național
al Revistelor de Cultură,
Arad, 7-9 mai, 2015**

GHEORGHE MOCUŢA

POEME

spleen

profesorii sunt rigizi
învăţătoarele rigide
băieţii-s plini de coşuri
fetiţele frigide.

inspectorii-s corupţi
managerii pe val
doar cerşetorii-s supţi
de-atâta ideal.

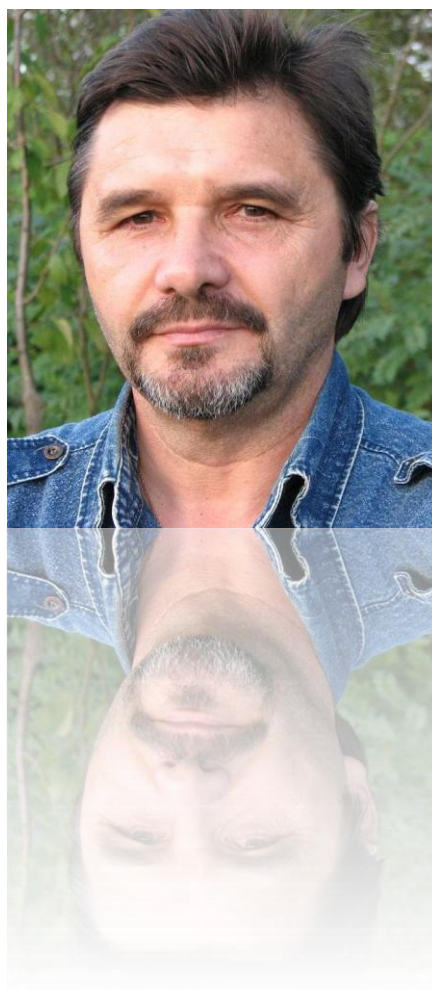
decorul e de plută
iar cântecul de corb
scrisoarea e pierdută
iar cititorul orb.

minerii-s mai puţini
şi nu-ţi mai ies în cale
se-adună sfinţii-n cer
şi scad zilele tale.

apocalipsa poezilor

dacă în toiul discuţiei din bar
poetul din Lipova ar avea un revolver
ar trage în poetul din Mişca
cam cum proceda Arthur cu venerabilul Paul
până într-o zi când înfuriat la culme
nici Verlaine nu s-a lăsat mai prejos
şi l-a rănit uşor pe fragilul Rimbaud
apoi din celula sa a scris un nou ciclu
aşa cum poetul nostru va scrie
balada unui greier mare.

acum muzica din capul lor
se stinge în paharul de votcă
printre fluierături şi anateme.
s-a rupt filmul.

MOCUŢA, Gheorghe,
poet, critic literar, Curtici

precum în cer așa și pe pământ

dacă cei de Pandora Oil vor găsi
gaze de șist
în câmpia de vest
pe unde au trecut hunii tătarii turcii și rușii
noi vom dispărea cu tot cu cele două
biserici din centru
cu tot cu casele de rugăciuni
și cu pagodele țigănești
iar primăria se va lăsa într-o rână și va privi
rușinată în jos.

va dispărea paradaisa de câmpie
cu gustul paradisului
lubenița de Macea cu miezul de foc
va dispărea pita de Pecica și lanurile
de grâu și porumb.

asa cum pierit-au
caii și lizierele de salcâmi
odată cu venirea colhozului.

au venit în sfârșit americanii
iar noi vom încinge bucuroși o bătaie cu
roșii în cer.

o mie de ani pace

am visat că au venit cei de la Pandora Oil &
Gaz
și s-au înțeles cu generalii din piață
să exploreze gazele de șist
de sub monumentul românesc.

am visat
că au negociat apoi cu administrația locală
să exploreze și gazele
de sub monumentul unguresc.

și iată că s-a auzit o voce răgușită din cer:
mergeți și aduceți aici

monumentul soldatului sovietic
din spatele teatrului
și veți avea pace. o mie de ani pace.

poetului i s-a pus pata

nene dă-mi un leu șoptește aurolacul
căutând cu îndemânare portmoneul poetului
întins pe caldarâm.
poetul deschide cu greu ochiul sănătos
și-i arde o palmă: *marrș în piz'*
dar simte o durere în umăr și gust de sânge
în gură.
în mâna țepănă un smoc de păr unguresc.

ca un sclav în arenă întinde o mână
spre pașoptiștii
care tocmai trec pe sub arcul de triumf
și o iau veseli spre piața de fructe.
nu-l vede nici Ana Ipătescu nici
Kogălniceanu
nici Nicu Bălcescu
numai Avrămuț dragul de el se desprinde
din ceată
cântând o doină din fluier.
se apropie de omul bățut. îl cunoaște.
scoate din chimir celularul
și dă telefon la urgențe.

un vânt rece primăvăratice bate dinspre
monumentul
Ungariei Mari aducând cu el frânturi
de fanfară
și miros de papară.
sticla de votcă e țândări. la fel
și piciorul poetului.
lumea trece nepăsătoare pe lângă cetățeanul
de pe strada Episcopiei. pe lângă profet.

din clipa aceea poetului i s-a pus pata
pe monumentele din Parcul Reconcilierii.

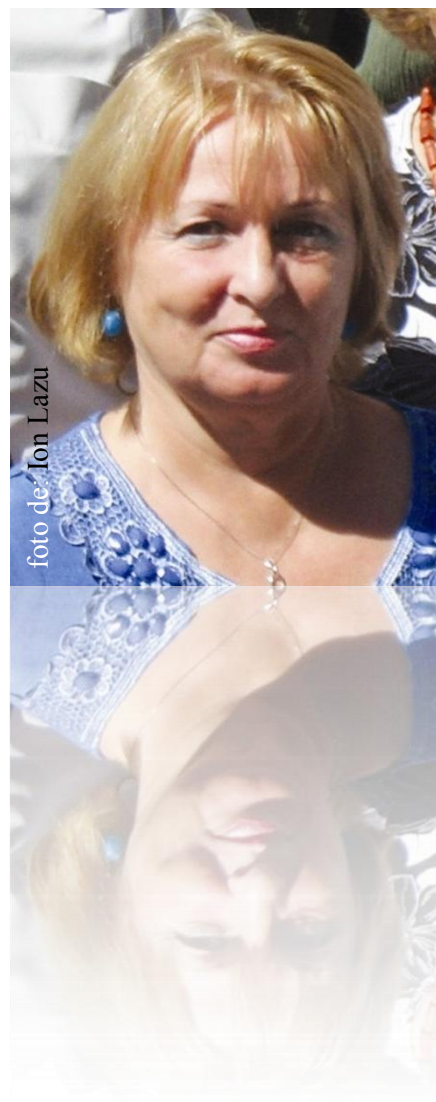
POEME

SUFLETUL, I

El nu mă ceartă, nu mă loveşte
nu mă părăseşte
eu mă agăţ de el, el de mine
împreună pe aceeaşi funie, pe aceeaşi
punte de flăcări
nu avem trecut ca să nu plângem
nici viitor să sperăm
el îmi e şi mamă şi tată şi frate şi soră
tovarăş de joacă, de viaţă, de moarte
el mă încurajează, mă vindecă
plânge în locul meu
eu sunt inima lui, el e inima inimii mele
eu îmbătrânesc, el nu
sunt aici din jertfa lui
el mă apără de mine, de tine
mă ridică din valuri, din râpe, îmi pune aripi
dăm ocol pământului verde-albăstrui
ca un cap de meduză
se îndrăgosteşte de te miri ce
de te miri cine, dar nu-l cert...

SUFLETUL, II

Îţi dau voie să zburzi
printre zile şi nopţi
să sari gardurile, să sari peste cal
îţi dau voie să glumeşti, să-mi tai coarda
să fii cuc şi să cânti ca o privighetoare
să curgi, să-mi aduni firele de nisip
de pe trup restituindu-le mării
să stai la taclale cu îngerul fiecărei plante,
fiecărei furnici
să-mi împlânzeşti duşmanii
să atingi tot ce-am atins, să doreşti ce-i
interzis şi impudic
să râzi când nu trebuie, să fii cum am învăţat
la cursurile Landmark, nerezonabil

*MILESCU, Victoria,
Poet, Bucureşti*

să mă laşi pe cont propriu
să-ţi aminteşti că nu vrei să-ţi aminteşti
să-l speli de cenuşă pe cel trecut prin foc
să nu mă cerţi că nu-ţi ofer luna
fiindcă o poţi lua singur oricând
îţi dau voie să crezi în tot ce vezi,
să faci baie în râul lui Heraclit
să ai o mie de ochi şi o mie de braţe
pentru a mă îmbrăţişa în văzul lumii
să fii soarele mic din marea mea galaxie,
să visezi, să iubeşti
să prinzi clipa de mână, s-o inviţi la o cină în doi
îţi dau voie să şopăi de fericire, căci
nimeni n-o face mai bine
sculând vecinii din morţi
îţi dau voie să pleci în vârful picioarelor
dacă te enervez cum arăt
ca o sticlă cu o corabie-n burtă
ce prinde o rază şi incendiază întreaga flotă
îţi dau voie să suferi uneori
să sapi în grădina lui Dumnezeu
la rădăcina oricărui pom
să-ţi iei îngheţată, prăjituri, votcă
îţi dau voie să-mi mulţumeşti
când stau lângă tine dârdâind de frig, de frică
urmărind un film cu vampiri
îţi dau voie să fii ciudat, să mergi în patru labe
să zbori ca un balaur înaripat,
să te furişezi pe un portavion de luptă
să opreşti plânsul unui bătrân lângă fiul împuşcat
să cauţi comori în grote hilare
să te laşi prins când alerg după tine
îţi dau voie să oboseşti din când în când
să protestezi, să spui nu pot dar şi pot orice
îţi dau voie să mă faci să plâng, să-mi spui adevărul
să-ţi faci alţi prieteni, să mă cerţi ca să ne împăcăm
la o sticlă de bere, în scara de bloc, să înjuri
fără motiv, să tuşeşti la concert
să fii suspicios
faţă de noul meu iubit brunet, înarmat
până-n dinţi când pleacă la pescuit
poţi să te răţoieşti la puştii drogaţi
purtând lame şi săbii ca pe nişte bijuterii de preţ
pentru gâtul meu de trestie gânditoare
îţi dau voie să urci pe acoperiş când citeşti testamentul
prin care-ţi las totul
ca să mă laui puţin, să-mi scrii, să îmi aduci în casă
tigrul scos din capcană
îţi dau voie să evadezi puţin
numai cât să mă schimb pentru secolul următor.

POEME

1

cum mai trece
și ziua de
azi
fără să-mi tragă
o palmă

ca să o țin
minte

draga mea
ziua de
azi

2

trec somnul
cu mine de
mână
spre lumea
din ziua de
mâine

numită
cât să uit
unde mă aflu

3

desăvârșite în
toate
limbile pământului

suspinele
sub arcușul
toamnei din
toate
anotimpurile

***MATIUȚ, Ioan,**
poet, Arad*

4

nu există doi munți
la fel
nici două tăceri

iar tu
ca un șarpe constrictor
rotindu-te în mine
odată cu pământul

5

încerc să prind din
urmă
ziua de azi

știrile de la tv
și câteva ore
de facebook
înșing gheara
într-o lume
despre care nu știu nimic

a fost sâmbătă
aș fi putut
să trăiesc

6

eu văd
doar
ce vrea
cel
ce vrea
să
văd

7

m-am trezit
cu o nouă jucărie
în brațe

ziua de azi

8

voi pleca
puțin
să te caut
după peretele lumii

sau poate
tocmai am ieșit
din jocul
în care
ești

9

mă uitam pe geam
la lumea cealaltă

ca să te văd
venind

10

adorm
trag înținericul
peste mine

exercițiu al morții

11

stau
în privirile tale
până le vor crește aripi
să ne ducă
în lungul și latul
pământului
acasă

12

când peretele
se subțiază
trec dintr-o parte
în alta
să te caut

13

zbor
șters de vânt

privire obosită
trecută prin lucruri

cer
mincinos

14

deja apus
încă nerăsărit

de nerespirat
nevisata
noapte

15

în fiecare dimineață
cineva
mă trezește
și mă trimite
în viață

seara
las ușa descuiată

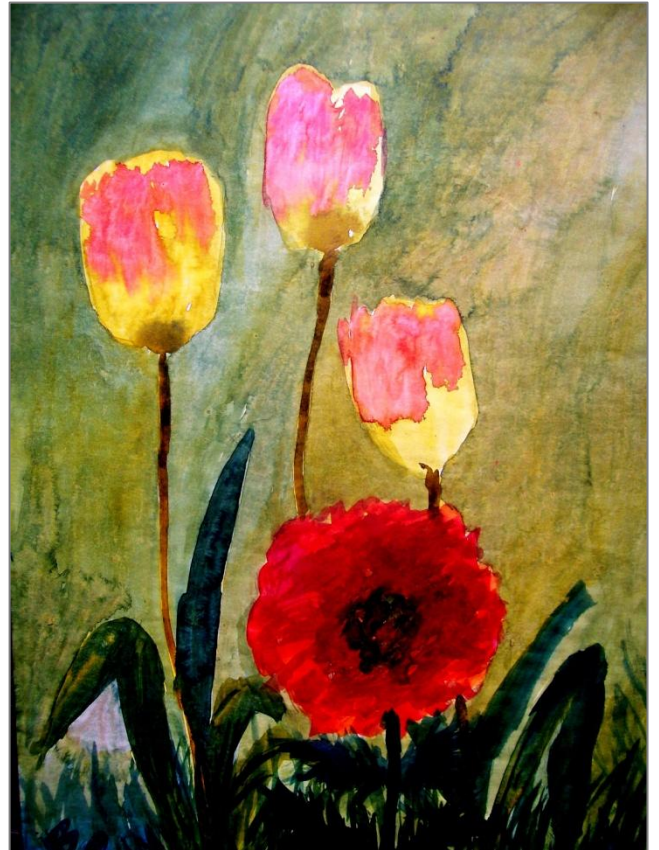
16

amurgul
însângerând zăpezi
o urmă
nu se știe cine
încercând să scape

17

lumea ar putea deveni
deodată
mult prea complicată

iar tu
ai putea trece
fără să mă
vezi

Ilie – Petru BIRAU, artist plastic

MEDALION: CEZAR IVĂNESCU

Îl văd și acum pe maestrul Cezar Ivănescu, acolo, la Amman, la Hisham Hotel, vorbindu-ne, mie și Lindei Baros ore în șir despre poezie și despre credința în Dumnezeu și Fecioara Maria.

Participarea la Festivalul Internațional de Poezie Odyssey, la Amman*, împreună cu cei doi, a însemnat pentru mine o școală de viață, chiar mai mult decât o școală de poezie. Îl știam pe maestru de prin anii 90 și cele suficient de multe zile alături de el la Amman au fixat pentru totdeauna iubirea mea pentru maestru. Plecarea sa a lăsat un gol în literatura română. Să ne amintim cu mult drag de Cezar Ivănescu, să-l aducem aici prin versurile sale. (Paulina Popa)

*Amman este capitala și cel mai mare oraș al **Iordaniei**, având o populație de 2.842.629 de locuitori (2010).

* Amman, denumit în antichitate "Philadelphia", a fost construit pe șapte coline. Astăzi, Amman este un oraș modern, în care locuiesc atât **musulmani** cât și **creștini**.

Volume de autor (selectiv)

- *Rod*, Editura pentru Literatură, București, 1968
- *Mica dramă*, debut în teatru, Pitești, 1969
- *Rod III*, Ed. Cartea Românească, București, 1975
- *Rod IV*, Ed. Cartea Românească, București, 1977
- *Muzeon*, Ed. Eminescu, București, 1979
- *La Baaad*, Ed. Cartea Românească, București, 1979
- *Fragmente din Muzeon*, Ed. Cartea Românească, București, 1982
- *Doina*, Ed. Cartea Românească, București, 1983
- *Doina*, Ed. Cartea Românească, (volum diferit de cel din 1983), București, 1987
- *Rod*, Ed. Albatros, București, 1985 (Col. „Cele mai frumoase poezii”)
- *Sutrele muțeniei*, prefața semnată de Petru Creția, *Pentru Cezar Ivănescu*, Ed. Princeps, Iași, 1994
- Cezar Ivănescu, *Pentru Marin Preda*, Editura Timpul, Iași, 1996
- *Jeu d'Amour*, Ed. Helicon, Timișoara, 1995
- *Rosarium*, Ed. Helicon, Timișoara, 1996
- *Rod/Seed Time and Harvest*, Ed. Cogito, ediție bilingvă română-engleză, 1996
- *La Baaad*, Ed. Eminescu, București, 1996
- *Pentru Marin Preda*, Ed. Timpul, Iași, 1996
- *Timpul asasinilor*, documente și mărturii despre viața, moartea și transfigurarea lui Nicolae Labiș, volum semnat împreună cu Stela Covaci, București, 1997
- *Poeme*, Ed. Crater, București, 1999
- *Efebul de la Marathon*, cu un studiu introductiv semnat de Theodor Codreanu, *Poezia lui Cezar Ivănescu*, Ed. Minerva, București, 2000 (col. Biblioteca pentru toți)
- *Doina (Tatăl meu Rusia)*, Ed. Junimea, Iași, 2000

- *Opera poetică*, 2. vol., Ed. Cartier, Chișinău, 2000
- *La Baaad/In Baaad*, ediție bilingvă română-engleză, Ed. Junimea, Iași, 2006
- *Lojë Dashurie (Jeu d'Amour)*, antologie de poeme în limba albaneză, traducere din limba română în limba albaneză de Luan Topciu, Botime Ora, Tirana, Albania, 2007
- *Poeme și Proză*, ediție coordonată de Mircea Coloșenco, proiect inițiat de Fundația Culturală „Dr. C. Teodorescu” Bârlad, 6 august Bârlad, 2008
- *Rod*, antologie în seria Premiul Eminescu, Ed. Paralela 45, București, 2010
- *Erudita pietate*, (486 p), Ed. Junimea, Iași, 2011
- *La Baaad*, Ed. Dacia XXI, Cluj-Napoca, 2011
- *Dialoguri televizate (Despre cărți și nu numai...)*, Cezar Ivănescu și Lucian Vasiliu, coord. ed.: Alfredina Iacobitz, Ed. Junimea, Iași, 2013

ROSARIUM (Agape)

! și-Aceea seamănă cu tine
dar tu în veci n-ai s-o atingi,
și-Aceea seamănă cu tine
când mă primești adânc în tine
când uiți de tine și de mine
mă-aprinzi, mă mistui și mă stingi !

! și-Aceea seamănă cu tine
și hierodulele din jur,
și-Aceea seamănă cu tine
când în lingoare după tine
tânjesc și nu mai sunt în mine
decât fără de glas murmur !

! și-Aceea seamănă cu tine
dar ție n-am să ți-o arăt,
și-Aceea seamănă cu tine
un vas de aur ca și tine
în unda vremii-mpins de mine
plutind prin vreme îndărăt !

! și-Aceea seamănă cu tine
dar vouă n-am să v-o arăt,
și-Aceea seamănă cu tine
când eu mă uit mirat la tine
cu cel de-al treilea ochi și-n mine
ca pe un lotus roș te văd !

! și-Aceea seamănă cu tine
și-n ea genunchile-mi îndoii,
și-Aceea seamănă cu tine
când sufletul din nou în tine
ți-l regăsești Strein ca mine
din morți venind ca din lumine

dintâi lumina Stelei Noi !

! și-Aceea seamănă cu tine,
ea vecinic stă în fața mea,
și-Aceea seamănă cu tine
Soție Sfântă ca și tine
tinzându-și sufletul spre mine
precum harfistele divine
și simt și tot ce simte ea !

! și-Aceea seamănă cu tine,
îmi spală trupul de otra—,
și-Aceea seamănă cu tine
un lacrimarium ca și tine
care doar curăție ține
și strânge-avere de la mine
doar din necurăția mea !

! și-Aceea seamănă cu tine
și tu te-nchini și tu la ea
și-Aceea seamănă cu tine
când mă scoți cald și bun din tine
și mă lași singur, eu cu mine,
mă lași pe drum și-mi tocmești bine
drumul meu drept pe Golgota !

! și-Aceea seamănă cu tine
și tu te-nchini și tu la ea
și-Aceea seamănă cu tine
care mă plângi și de pe tine
straiul ți-l rupi și mă-ngiulgi bine
și numa-n milă pentru mine
ți-i trupul învăscut și-n tine
bea mila toată dragostea !

! și-Aceea seamănă cu tine
și tu te-nchini și tu la ea,
și-Aceea seamănă cu tine

și-Aceea seamănă cu tine
și-Aceea seamănă cu tine
și tu cu ea vei semăna !

La Baaad

! mă trezesc adesea visînd
următoarea scenă: Baaadul
e asediat de intruși : într-o
clădire sînt ultimul apărător
care mai rezistă atacatorilor :
într-un hol imens cu pardoseala
neagră gudronată
ca a unui platou de filmare,
înaintează cu o armă
automată în brațe : cîțiva
intruși trag în mine în
plin ; sînt ciuruit,
cu ultimele puteri îaintează
însă și scuip pe fața primului
intrus îndreptat spre mine
cu ultimul efort al

plămînilor un val de sînge
care-i acoperă toată față :
nu m-am întrebat niciodată
dacă este posibil ca un ins
ciuruit să mai poată scuipa
un val imens de sînge în
fața cuiva dar imaginea
în sine mi-a plăcut, s-a
implantat în mazochismul meu
de zile mari, și-mi
revine cu forța
reiterată a unui onanism
juvenil... firește
aceasta este doar imaginea
centrală, pentru că visul
în sine are variațiuni infinite,
scena aceasta fiind
cînd punctul unui fatal
deznodămînt, cînd începutul
unui calvar care
se continuă cu... !
!

Cuvintele lui Cezar Ivănescu rostite pe patul de spital

“Mulțumesc Domnului Isus Hristos și Maicii Domnului, Fecioara Maria, instanțe absolute, soției mele, Maria, acolo, în ceruri, și fiicei mele spirituale, Clara Aruștei, aici, pe pămînt. Mi-au stat, ei mi-au stat tot timpul alături. Tuturor celor care au trecut de partea mea le mulțumesc, dar nu atît cît își închipuie, pentru că au trecut de partea adevărului.

Celor cunoscuți și necunoscuți, încă o dată le trimit dragostea mea și le urez mai ales acelor risipiți prin lume mult noroc. Pentru acei care au gustat cu voluptate această pâine otrăvită a minciunii, nu am decît compasiune, e ceva rău în ei care îi îndeamnă să se bucure de ivirea în lume a răului. Îl întâmpină recunoscîndu-se în el. Lor le urez să încerce să se purifice, să scape de sub tirania răului care îi domină. Dacă Dumnezeu îmi va da pînă la capăt puterea să trec și prin această probă infernală, promit tuturor că-mi voi duce și le voi duce crucea. Neamul acesta românesc nu mai trebuie batjocorit, încercat peste o jumătate de veac de robia babilonică a Rusiei comuniste, el s-a salvat totuși și a rămas în mare parte neatins de rău. Mă rog pentru învierea lui.

În toată această încercare prin care am trecut, m-au sprijinit și mi-au stat alături români, evrei, maghiari, țigani, armeni, sârbi, albanezi, turci și mă opresc aici cu enumerarea. Cu toții și-au dovedit calitatea umană proufundă și au depășit particularismul și problemele mărunte și s-au manifestat ca adevărați oameni universali. Nu doar europeni, ci universali.

În fața lor mă plec precum statuile din templu în fața lui Buddha. Ei sunt speranța mea că vor modela o nouă umanitate. O nouă umanitate sau, dacă vreți, o transumanitate, așa cum s-ar exprima genial un prieten de la Paris, Basarab Nicolescu.

În tinerețe, am citit o carte intitulată „Mai strălucitor decît o mie de sori”, care relatea istoria construirii bombei atomice. Sufletul uman nemuritor întrece cu mult o mie de sori. Lumina lui face cît o mie de miliarde de sori. De aceea, nu există păcat mai mare în univers decît să batjocorești sufletul unui om.”

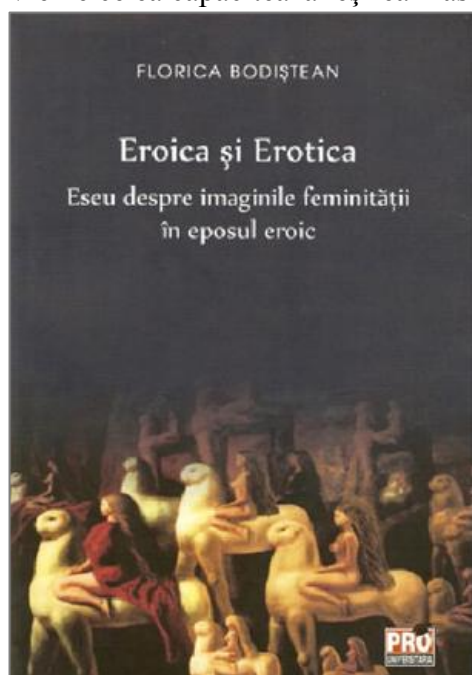
GHEORGHE MOCUȚA

**FLORICA BODIȘTEAN:
UN DEMERS COMPARATIST DE EXCEPȚIE***

Imaginile feminității

Privită ca disciplină universitară, literatura comparată aparține domeniului literaturii moderne; ea a apărut la începutul secolului al XIX-lea și metoda ei se bazează pe Lecțiile de anatomie comparată ale naturalistului Cuvier. Într-o lume ce până mai ieri era a bărbaților, - dacă lăsăm la o parte mitul amazoanelor, reabilitat recent de Adriana Babeți, - era nevoie de o campanie în genul demersului critic comparatist, realizat de Florica Bodiștean în volumul *Eroica și Erotica. Eseu despre imaginile feminității în eposul eroic*.

Un studiu amplu și exigent, menit să pună în relație cele două puteri care azi-mîine, sunt sau vor fi în cumpănă: relația dintre El și Ea, dintre Cavaler și iubită, dintre bărbat și femeie. Într-o vreme în care asistăm la o exacerbare a ficțiunii, menită să vindece rănilor marilor tragedii ale secolului XX, care ne-au obligat să ne întoarcem la document, demersul riguros despre reprezentarea feminității în eposul eroic e, cumva, o ilustrare *în trend*, dacă n-ar fi vorba de o temă eternă. Din nou, literatura propune o subiectivitate fabulatoare în locul subiectivității istorice care a eludat de o vreme conceptul de obiectivitate. Raportul dintre manifestarea eroismului și atracția erotică poate influența istoria, războaiele și, până la urmă progresul, la fel de bine cum anumite personalități accentuate au putut să o determine. E rolul femeilor care fac istoria. Totul începe cu epopeea greacă (*Iliada* și *Odiseea*), dacă nu cumva cu cea extrem-orientală, *Epopeea lui Ghilgameș*, continuând cu cea latină (*Eneida* lui Vergiliu care urmărește „Femininul între mit și ideologia oficială”). Femeia sub felurite ipostaze (Elena din Troia, modelele din *Odiseea* și eroinele lui Vergiliu) face posibilă trecerea de la eroismul în sine la cel al salvării. În acest moment, femeia devine în accepțiunea autoarei „agent mitic al devenirii, întrupând Timpul și Moartea, femeia e și motor al evoluției de vreme ce ea capacitează ieșirea masculinului din solitudine spre comuniune.”

Observăm că autoarea acestui studiu captivant e preocupată de complexe autorilor care s-au ocupat de temă, de psihanaliză, de critica arhetipală și, în general, de literatura de dincolo de *story* (cum își numește, inspirată, un studiu dedicat literaturii pentru copii și tineret). Fără a teoretiza excesiv, ea trece proba labirintului textelor cu ajutorul cheii hermeneutice și a psihocriticii. Demersul ei e feminist, *avant la lettre*; ea reliefează opoziția sau opozițiile dintre sexe, ca modele, pentru a îmbrățișa în cele din urmă filosofia unei viziuni a masculinității soft:

„Am privit femeile ca pe un teritoriu adjudecat, în ficțiune, de către bărbați, cel al scrisului, și, în interiorul narațiunii erotice, de către eroi, bărbații „cei mai bărbați”, recunoscuți ca exemplari în accepțiunea „tare” a masculinității și, tocmai din acest motiv, deținând, cel puțin virtual, o mai discretă sau mai pronunțată componentă misogină.”

Capitolul al treilea se ocupă de eroicul și eroticul medieval, așa cum e reflectat în *Tristan și Isolda*. Demersul inspirat de naratologia și critica arhetipală se împletește cu explorările mitocriticii. Cercetătoarea a consultat o bibliografie modernă, de invidiat pe care o asimilează în scurte reprize eseistice. Focalizând câteva momente din lungul drum al căutării și respingerii, al luptei și jocului amoros, al cuceririi și supunerii, al intrigii și împăcării contrariilor.

Mărirea și decăderea eroismului cavaleresc

Romanul lui Cervantes, *Don Quijote* oferă o altă platformă a viziunii critice, triada: cavaler-femeia livrescă-femeia reală. Din secolul romantic autoarea a ales modelul *Ivanhoe*, modelul saxon și normand, seria mușchetarilor lui Dumas-tatăl, apoi „lumea ideală” a *Logodnicilor* lui Manzoni. Cavalerii sunt înlocuiți, în romantism, cu ființe simple sau umile și asistăm la o democratizare a realității dintre sexe. Un capitol separat e dedicat variantei realiste a eroismului în romanul lui Tolstoi, *Război și pace*. Cercetătoarea se oprește din păcate în pragul modernității prin romanele inspirate de primul război mondial. Romanul *Pădurea spânzuraților* oferă o bogată paletă de sugestii pentru tema dezbătută prin viziunea unui român din Ardeal asupra războiului, de fapt, războiul „indecisului” cu sine însuși. Iluminările lui Rebreanu sunt puse în contrast cu „întunecările” lui Cezar Petrescu. În sfârșit, romanul lui Camil Petrescu oferă viziunea „unei conștiințe unitare” despre război și dragoste. Incursiunea în literatura universală reține două secvențe memorabile: Hemingway și Erich Maria Remarque.

În cronică pe care o consacră volumului, Lavina Ionoaia remarcă amploarea demersului și analiza profundă a temei abordate: „Linia analitică de profunzime a textului critic este dată nu de conturarea unei epoci sau a unui tip de feminitate specific acesteia, ci de modul în care autoarea reușește să pună în dialog polemic mentalități, reprezentări despre eroism și eros și să demonstreze că *femina eroica* rămâne egală cu sine ca substanță indiferent de concretețea *agon*-ului.”

Demersul comparatist al universitarului arădean e captivant de la un capăt la altul, atât prin modul de a aborda aventura feminității în economia eposului eroic cât și prin felul în care își structurează ideile, povestindu-le și renunțând la o cercetare strict analitică. Metoda de lucru adoptată, depistarea imaginilor feminității, presupune o cunoaștere prealabilă amplă și precisă a temei urmărite, fără de care planul general nu poate fi schițat și nu va prezenta interes pentru o cercetare viabilă.

Concluziile oferă o panoramă a „evoluției” eroismului și manifestărilor erotice până la transformarea discursului în metadiscurs, așa cum se întâmplă în *Levantul* lui Mircea Cărtărescu. Cartea e un spectacol al mării și decăderii eroismului cavaleresc al bărbatului în raport cu capacitatea de dăruire și de iubire a femeii. Războaiele dintre sexe, cu lungile intervale de pace, duc, dincolo de schimbarea raportului de forțe, la descoperirea corpului și a intimității până în zorii unei noi ere, a dezordinii amoroase. E o confruntare între două coduri care prin variantele lor mereu reluate, formează un alt tip de viziune. Un bun câștigat al studiului este monitorizarea transformării discursului, de la epopeea clasică la scriitura fragmentului și a colajului. Am zice că forma urmează conținutul în drumul spre marele impas al exacerbarii individualismului de azi. Metamorfoza epopeii clasice în romanul modern urmează aceeași cale pe care tragedia antică a parcurs-o în clasicism, în drama romantică, pentru a se ajunge în secolul XX la farsa tragică și teatrul absurdului. Ideile sunt ilustrate cu extrase din opere care au capacitatea de a dialoga. Imaginile feminității rămân adânc imprimate în țesătura unor opere și în memoria cititorului cultivat. Bine informat, sistematic și atractiv studiul Floricăi Bodiștean operează cu siguranță cu conceptele literaturii comparate și face ordine într-un lung șir de opere.

*)

Florica Bodiștean, *Eroica și Erotica. Eseu despre imaginile feminității în eposul eroic*, Ed. Pro Universitaria, București, 2013

CONSTANTIN STANCU

ACELAȘI VIS

(Eugen Dorcescu, *Nirvana*,
Timișoara: Editura Mirton, 2014)

Volumul de față este dens, declanșat de amărăciune, înțelepciune, durere, lacrimă nespusă. Mesajul se ivește natural, pe două planuri, relația bărbat – femeie, relația om – Dumnezeu (El Shaddai/ Dumnezeu Cel Atotputernic).

Cele două planuri se întretaie, se completează, se luminează reciproc. Eugen Dorcescu este dedicat poeziei creștine, a definit esența unei astfel de opere bazată pe valorile creștine, a scris o profundă poezie creștină, a colaborat la traducerea Bibliei în ultima variantă acceptată oficial de Biserica Creștină Ortodoxă Română, o capodoperă în coordonarea lui Bartolomeu Valeriu Anania. Este unul dintre cei mai documentați scriitori contemporani și în ceea ce privește teologia serioasă bazată pe cărțile Bibliei. Cunoaște fenomenul în esențele lui. De remarcat limbajul simplu abordat de poet, dar profund în mesaj, poemele nu au titlu, este un singur psalm compus din mai multe părți legate între ele. Unele sunt datate, exactitatea fixează planul prezent pentru abordarea eternității care se deschide pentru cel inițiat.

Nirvana este o stare specială, călătoria omului ajunge la limita fără de limite, nu se poate explica prezentul eternității acolo, nu sunt cuvinte. Cuvinte sunt neputincioase, o palidă amintire a locului numit pământ, a locului numit trup. În budism noțiunea definește o stare profundă, eliberarea de durere și suferință, dobândită prin contemplare și asceză. Sufletul se armonizează cu divinitatea, dobândește forma de repaos în lumină. În scrierile sale Apostolul Pavel descrie călătoria sa până la al treilea cer, fără să poată preciza dacă a fost în trup, sau fără trup, a auzit în rai cuvinte care nu se pot spune, cuvinte care nu este bine să le rostești (2 Corinteni 12: 2-5). Deși Eugen Dorcescu apelează la o noțiune din filozofia indiană, poate și pentru că noțiunea este bine asimilată de scriitori, de artiști în general, în titlul dat cărții sale publicată în anul 2014, *Nirvana* (Eugen Dorcescu, *Nirvana*, Timișoara: Editura Mirton, 2014), valorile pe care își construiește viața și opera sunt creștine.

Poetul stabilește de la început narațiunea în

STANCU, Constantin,
poet, critic literar, Hațeg

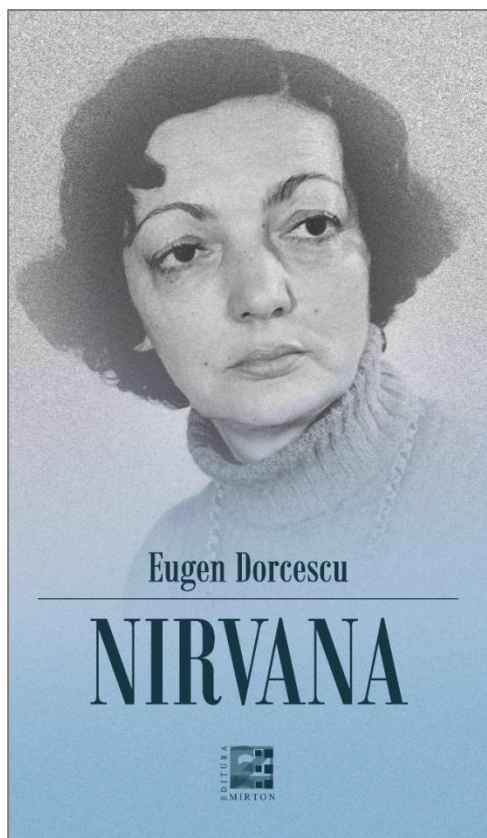
câmpul literar, este o postbiografie și a fost declanșată de un eveniment trist, decesul soției, Olimpia Berca în 30 octombrie 2014, importantă personalitate a literaturii contemporane.

Câteva teme în aceste poeme: unitatea omului în accepția credinței, bărbat-femeie (iș/ișa, în ebraica veche), prezența ființei în aparentă absență cauzată de moartea necesară, Dumnezeu ca păstor al oamenilor, adevăratul conducător al istoriei și al universului... Poetul apelează la termenii biblici în exprimarea literară, nu este loc de adaptări, e lecția pe care a învățat-o de la scribii care au transcris textul divin în curăția inimii cu mii de ani înainte.

Poemele scrise de Eugen Dorcescu sunt psalmi, o prelungire a stilului abordat de autorii umani ai Scripturii, o literatură specială, inspirată, revelație particulară.

Disparația soției, jumătatea ființei, produce durere, mister, deschide o fereastră spre eternitate, este o lecție dură pe care omul o primește de la Dumnezeu. E o prelungire a iubirii dincolo de moarte. Dar Dumnezeu are soluții pentru a compensa dispariția celeilalte jumătăți, poetul apelează la psalm, la poezie. Volumul are un poem drept prolog, este datat decembrie

2011, un poem delicat, visul celor doi, bărbatul și femeia, visul care le dă semnul destinului omenesc. Împletirea visului în ființele celor doi se face misterios, este repetat de trei ori, Dumnezeu a vorbit, nu face nimic fără să-și anunțe aleșii... Numărul trei este simbolic și reprezintă prezența divină conform normelor biblice.

Pierduți fiind, ca-ntr-un abis,
În ziua sumbră și vulgară,
Să nu te-ndurerezi, mi-ai zis,
Cu glas timid și indecis,
Ce-ți spun acum să nu te doară.
Dar am visat același vis
Azi-noapte, pentru-a treia oară (p.5).

Semnul este definitoriu, declanșează căutarea celor două jumătăți, o călătorie misterioasă, interesantă, irezistibilă. „Te căutam. Și-mi petreceam/ Eternitatea căutând” (p.6). E forma de iubire dinamică în spațiotimp.

Noua situație îl împinge pe bărbat în fața Adevărului, este unul absolut, este întâlnirea cu Dumnezeu prin aparenta absență, este pipăirea eternității

într-un *spațiotimp* ascuns omului...

Călătoria nu este una obișnuită, este un dar dat omului, cuvintele sunt insuficiente și limitate: „Zburam, cu aripi străvezii,/ Precum lumina în lumină” (p.5).

Evenimentul, zguduitor pentru om, afectează și planul pământesc al bărbatului rămas să-și ducă pe umeri crucea până la capăt. Evenimentele ulterioare, locurile, gesturile care apar, toate amintesc de femeia care a plecat. Legătura se consolidează în absență, sub presiunea absenței, în lumina lui Dumnezeu. Aici este taina poemelor lui Eugen Dorcescu, pledoaria pentru smerenia omului în fața lecțiilor date de Dumnezeu. Poetul nu se postează pe poziția intelectualului obișnuit cu textele de înțelepciune, poziție ades abordată în literatura română, pentru mulți scriitori Dumnezeu este unul manipulabil, unul care se pliază pe ideile artistului, care acceptă jocul și fantezia. Eugen Dorcescu își asimilează poziția sa de om de pământ, e darul lui Dumnezeu Creatorul..., abia începutul...

„De ce m-a zămislit/ așa/ Cel Sfânt?/ Un strop de duh și-un/ munte de/ pământ...” (p.23).

Căutarea poetului pare sortită eșecului: „Iubita mea, de ce m-ai părăsit?/ Te cauți peste tot, nu te-am găsit./ Te joci de-a infinitul infinit?” (p.26). Jocul acesta este doar inițierea în starea ce urmează, relația continuă cu deschidere spre infinit... Bărbatul se simte vinovat de starea prezentă, de faptul că el mai este viu, că suferința îi atinge mintea, sufletul, poemele... *Inima inimii* exprimă partea cea mai profundă a ființei, sămânța de lumină pusă de Cel Atotputernic / El Shaddai în muntele de pământ. „Adevărul cumplit/ până-n inima inimii mă/ săgetează:/ Cum mai pot să/ trăiesc,/ dacă tot ce-am iubit/ a murit?” (p.37).

Puterea relației, în noua situație, vine dintr-o dimensiune divină, sub imperiul spiritului etern, tristețea copleșește pe cel viu, ziua nu are dimensiunile bucuriei, totul pare fără valoare, dar există semnul prezenței femeii în cealaltă dimensiune apropiată: „Începe-o zi sinistă, ca un hău./ Sunt dincolo de bine și de rău./ Un porumbel la geam: E duhul tău?” (p.44). Răspunsul este plinar, cuvintele și-au epuizat energia, porumbelul este semnul divin al autorității lui Dumnezeu pentru om, fie în viață, fie în cealaltă dimensiune, care sunt despărțite printr-o prăpastie, deocamdată...

Ultimul poem dezvăluie tragedia omului de pământ, care și-a pierdut Raiul din cauza păcatului, a erorilor, a greșelilor. Revelația este dovada că există o stare viitoare pentru cei doi, bărbat-femeie, dincolo de aparențe, dar revelația produce durere pentru cel rămas singur în muntele său de pământ...

„Absența e-o prezență negativă,
E-un gol, o așteptare, o latență.
E moarte și viață, deopotrivă –
Chiar Domnul, pentru simțuri, e-o absență.
De neatins fiind, și nevăzută,
Asociind realități contrare,
Absența naște jale și frustrare
Și-un gând de neputință absolută.
Ne-existând, nu poate să se-ascundă.
Ne-existând, nu-și neagă evidența.
Egale-i sunt teroarea și clemența...

**Absența e-o prezență mult mai cruntă,
Mai greu de îndurat decât prezența” (p. 51, coperta ultimă).**

Această lecție pregătește omul pentru o relație mult mai profundă, relația cu Dumnezeu. El se întoarce acasă, în alt cort, cum scrie Apostolul Pavel în epistolele sale...

Iubirea este cea care dă valoare omului, iubirea leagă cele două planuri, ea leagă oamenii, este semnul că eternitatea este o realitate mult mai profundă decât este în primul plan al vederii cu inima:

„Te-am iubit când/ erai trup și sânge/ și duh./ Te iubesc și cenușă” (p.46).

CONSTANTIN STANCU

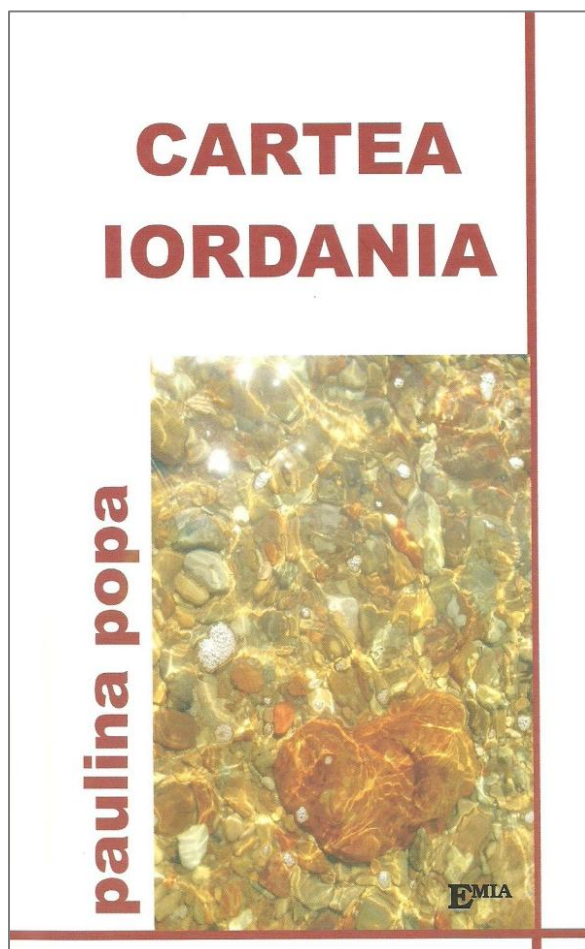
SAREA CUVINTELOR, IORDANIA ȘI CERUL CU PECEȚI

(Paulina Popa, *CARTEA IORDANIA*,
Deva: Ed. Emia, 2008)

CARTEA IORDANIA, titlul este unul simplu și, poate, nerelevant, dar pare ales cu grijă de autoare, e un fel de incrustare în marile cărți ale lumii, un fel de cuprindere a poeziei în tema majoră a credinței care schimbă sufletele. În fond suntem călători pe acest pământ, călătorim cu pământul în univers, cu gândul o iluzie, iluzia deșertului fertil... O călătorie poate fi reală, dar și spirituală, dureroasă, dar și un vis trecător. Cartea ne cuprinde pe toți în cuvintele ei... Titlul își redefinește sensurile la sfârșitul lecturii, o țară deasupra deșertului...

În volumul de versuri de față, poeta **Paulina Popa** își lasă ființa să călătorească în timp și anotimp, în Iordania. Întâlnirea cu istoria și cu locurile pe care s-a modelat credința omului și credința creștină așa este șocantă pentru vremea recuperărilor este puternic, limitele îngustează și tind spre aparent posibil... *călătoriei* se sentimentul regăsirii pierdute de autoare, se ființa reală o altă pierdută în timp și Iordanului, e o trecere Paulina Popa, e cântătoare la patria există... Poemele verset al poemului care de cuvinte, pare un frânt de „amin-ul” care se presupune și umezește vocalele.

Volumul de părți: *Cartea lui Adam* / *Cartea lui Lot* / *Cartea Iordanului*. În carte color din zonele alese, mirajul este prezent, minunea se presupune, dragostea leagă poemele, locurile, oamenii, trecutul de viitor, atinge prezentul, nisipul cântă... Pământul sfânt face ființa să vibreze, locurile au ceva magnetic care atinge inimile, locurile atrag alte locuri, alte ființe, sunt teme fundamentale care intră în versurile poeziei lui Paulina Popa. Putem reține:

cum o știm astăzi, Paulina Popa, dar e din iubire... Impactul timpului prezent se un prezent continuu, Sentimentul acut al transformă în ființei spirituale suprapune peste ființă, cumva regăsită în locurile a râului și pentru ridicare din nisipuri supremă. Elanul încep cu ultimul a murit în cuibul lui singur poem cartea, necesar, de psalmul răsare, de apa ce

versuri are mai multe sau *Grădina Raiului* / *lui Moise*, *Cartea* sunt inserate imagini

alegerea, prezența îngerilor, poemul ca ființă vie magmatică, Marea Moartă, prezența divină, izvorul nesfârșit, imaginea crudă a locurilor unde au trăit, au vorbit, au murit personajele biblice, dreptatea invizibilă care frânge ființele, porțile raiului, potirul, tăcerea, plânsul, ținutul promis, versul ca un fir subțire de aur ce leagă lumile...

„AMIN/ am strigat atunci când am auzit glas. Ne chema să ne spălăm aripile/ înaintea zborului nostru/ peste grădinile Raiului”.

În călătoria prin deșert, apare imaginea lui Lot, păcatul sparge grădina, scrisul pare unul din păcatele care apasă umerii ca o mantie umedă, iar prezentul e atins de sângele asfaltului, *sarea* e reală, o entitate aparte, simbol al păcatului prim, pământul e un descântec, semnul unei întoarceri la țarm...

Intrarea în **Grădina Raiului** este impulsul poeziei din *Cartea Iordania*, acolo sunt flori cum nu s-au mai văzut, orele sunt de extaz, timpul nu mai e timp, întâlnirea dintre ființa femeii și ființa bărbatului reface lumile, totul e așa cum trebuie să fie, iubirea e atât de intensă încât pare de nedefinit, este iubirea mamei pentru pruncul ce se naște, densă, cosmică... Ochii lăcrimează în Grădina Raiului, cresc aripi pe umerii ființei, infinitul, simbolizat prin albastru original, cheamă cu tărie, sunt poeme care nu se pot scrie, psalmul matrice care rămâne în ființă și scrie pe carnea femeii, ca un miracol...

Călătoria e cu adevărat spirituală, dimensiunea pare să cuprindă trupul muritor: „*Urcăm în spirit/ așa cum urcă timpul pe trupul istoriei,/ îl cuprinde ca-ntr-un clește,/ apoi tace... tace... devine amintire*”.

Salvarea lui Lot, personajul biblic, e prilej de cântec. „*Și azi un Lot mai află scăpare / în brațele Domnului, când hăul se cascade/și, dezvățată, o lume dănțuie goală, purtând pe față mâncată de molii/o mască*”. Urmele sării vor fi purtate multă vreme, clipa - un timp ce moare, Îngerul Domnului păzește totul...

Călătoria schimbă perspectivele, prezența lui Moise este ieșirea din netimp, îngerul însoțește ființele, scheletul incendiar al zilei e acolo, fotografie eternă...

„*Pe muntele Nebo am poposit și eu/ cu rochia mea de carne, încinsă./ Am dansat în faldurile ei,/ m-a dansat pe flacăra, cândva anume/ acum tremurând se-așeză/ pe oasele mele învinsă*”.

În biserica de pe Muntele Nebo, sufletul dă muguri, înflorește, lăstarii creșteau, mozaicul podelei pare de neatins, acolo e locul curat unde Moise, personaj biblic și emblematic, a fost chemat la Domnul...

Bucuria este un sentiment nou în noile istorii, irezistibil, meritoriu pentru cel ce scoate apă din stâncă, pentru cel ce a băut apă din stâncă, pentru că cel bucuros poate trece pe unde vrea, poate să dea nume, cuvintele au aripi, bucuria nu are formulă pentru a fi prinsă de omul trecător, e un sentiment adânc... „*În lacrimile bucuriei/ stau cele mai curate gânduri,/ ființele din vitraliile de aur ale sufletului./ În lacrimile bucuriei se aude cântecul: ...*”.

Ioan Botezătorul, botezul lui Iisus, Glasul care atinge istoria: „*Deasupra capetelor noastre/ nu zboară decât pasărea Domnului,/ porumbeii vieții și ai morții,/ descifrând lacrimile, starea sinelui,/ strălucirea porților atingând cu grijă pământul/ pietrele, nisipul fin al Iordanului*”.

Poemele curg în sensuri diamantine, clepsidra marchează viața, în creierul omului e un înger, limita la care se poate trăi lângă Iordan e întinsă la maxim, copilăria trece prin ființa celui matur, miracolul istoriei unui individ pare a nu putea fi prins în cuvinte... Dar în deșertul existenței, Salomeea cere capul lui Ioan Botezătorul, pe buze se simte gustul *sării*... Ziua de 29 august pare a fi una tainică, cântecul unduia ziua, *lupul poemului* e prezent...

Toate acestea, sentimentul veșniciei, par a nu da dreptul omului la cuvinte, în prezența lui Dumnezeu e tăcerea, e starea de grație, starea corectă, arborele cosmic leagă ființa de cer... Glasul divin acoperă totul, eu-ul nu se regăsește...

„ *Un poem care ne conține în el,/ ne acoperă gura/ să nu vorbim mai multe decât ne e permis,/ așa prăpădiți cum suntem/ pe urmele Domnului,/ la apa Iordanului*”.

Pânza de aramă se topește în rugăciunile poetei, călătoria pare a se sfârși cumva în miracolul sfânt, carnea tânjește după acest miracol, simbolurile creștine sunt atrase în vers, apa Iordanului e un cântec, o liturghie, tot ceea ce s-ar fi putut vedea s-a văzut în acel ținut al Moabului, iar, la sfârșit, singurătatea este locul unde începe un alt ținut...

Poemul a marcat ființa poetei, prezență divină, modalitatea de a rămâne în Grădinile Raiului, cumva, depășind timpul acesta crud...

De fapt, Paulina Popa nu urmărește firul logic al versului, ci cântecul inimii. Logica vine din logica istoriei. Volumul nu abordează planurile moderne, nu se refugiază în teme caduce, e tema căutării sinelui într-o călătorie care pare exterioară, dar ținutul este estompat de lacrima sărată a tristeții, a depărtării, a însingurării. Căutarea sinelui e o temă modernă mereu, e căutarea punctului central de unde lumea se vede altfel, e unghiul potrivit, care mereu ne scapă...

În acest volum poemele sunt lungi, e un aer sentimental în versuri, specific scrierilor literaturii feministe, sentimentul e acut, un sunet de fond învăluie temele, scrisul curge firesc, dintr-o zonă carnală, iar ideea este copleșită de geografia momentului trăit.

„ *Pe o cruce în Iudeea,/ Ai murit Iisuse!/ Tu păzești cerul și pământul/ Cu sângele Tău*”.

Cartea Iordania e o călătorie neterminată, autoarea a dorit să fie una elegantă, dar gustul sării pe buze i-a adus aminte de moartea celui care a salvat-o. Ieșirea în lume ivește aripi, atrage îngeri, durerea de a fii scris când crezi că tu scrii un cântec, psalmul care nu poate fi oprit, apoi *sarea* cuvintelor purtată multă vreme, după ce călătoria a luat sfârșit...

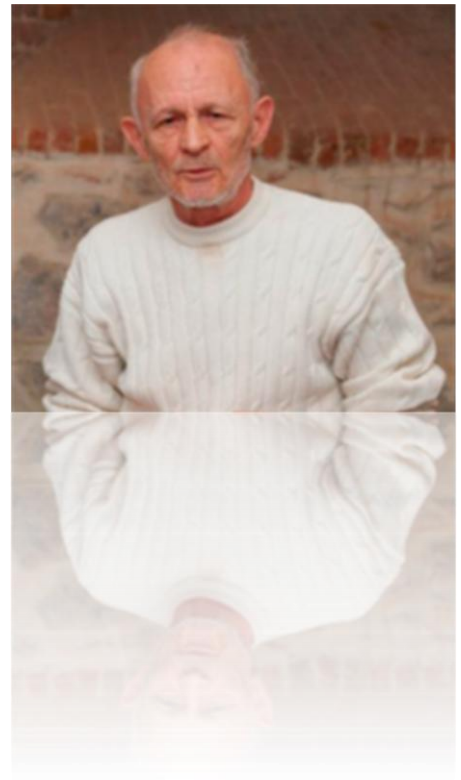

Ilie – Petru BIRĂU, artist plastic

ELISABETA BOGĂȚAN VERSUS „GENERAȚIA IANUS- BIFRONS ?”

A șasea carte a Elisabetei Bogățan este pe constanta stilistică deja stabilită, confirmând calitățile ineverdate mai ales în „Hipnoze”(ed. Helicon,1998), „De dragoste” (Eminescu, 1999) și „Zodia dezlegătorilor de semne” (Cartea Românească) . „Cântece de rezemare” (Ed. Albatros, 2001) prefigura o trecere, dar poate și o „cotă de avarie” a combustiiilor arse prea impetuos. Elisabeta Bogățan are un limbaj plastic constituit pe afinități estetice, iar mesajul îi este unul exprimat fulgurat, deși elaborat și bine cumpănind rostirea... Temele majore se regăsesc în multe poeme, unele fiind reluate în timp, deși debutul ei a fost post-decembrist (1996) ...

Poeta este și în acest volum nu atât scripto-polemică, ci mai degrabă auto-conspectativă, privitor la rostul, destinul și „utopia” scribului, al „dezlegătorului de semne”, preferând barthesian ipostaza... Însă este ironia amară a lui Eminescu, din „Epigonii”... Între scribii – auctori ai lui Roland Barthes se conturează antinomic scribii așa-zisului curent (manifest) fracturist, definit de Marius Ianuș, din care Elisabeta Băgățan pare să ia ca „grup-țintă”, prozeliții pornolirismului, scrierilor ce eshibează obsesiile sexuale... Poeta nu cade în extrema habotniciei ori a sentențiosului, dar este clar că se revoltă, se indignează, monitorizând din reviste și cărți de acest gen, mostre greu citabile la o adică... Cred că se poate imputa acestor scrieri ceea ce psihologia definește ca „violență verbală”. În volumul bine construit, unitar, pledoaria poetei petrilene este susținută lapidar și clar (Argument 1,2,3) pentru a trece apoi succesiv la teme tangente, autodefinindu-și crezul etic și estetic, contopite în textele ei. De fapt transpare mereu „ars-poetica” personală, raportată evident la cea a unei generații, cea căreia îi aparține mai ales biologic. Aceste poeme fac așadar portretul individual și de grup, colectiv, prilej să-și afirme, deloc retoric, cum ar fi riscul tematic, propria identitate . „Cântece la drumul mare” conține în context titluri ca: „Generația de hotar”, „Generația Ianus” (a se percepe nuanțat aluzia la Ianus Bifrons, coincizând cu numele liderului Ianus, de fapt aluzie clară la simptomul paranoic depresiv al „dublei personalități”)...

EVU, Eugen,
poet, Hunedoara

„Cântecul generației de hotar”, „Îndemn pentru generația de hotar”, ș.a. Urmează „Mirările lui Ianus”, capitol care aprofundează etic stratul explorat și îl scoate din „leit motiv” în variațiune.

Poeta scrie pe un fond totuși elegiac, novalisian, decantând suferințe care cugetă și se eliberează în sublim. De aici se deduce fără redundanțe, fluent și contrâns lexical, dar impregnat de semnificație, de sens (semn) talentul ei lucid, controlat în formulare și esențializat.

Răspicată în judecăți, fără a insulta răul, ci apelând la aluzia sarcastică, la un ironism amar, ea atinge în majoritatea poemelor, locul suferind, buba, cu scop vindecător... Dar „pasele” energetice sunt voalate subtil, cu mijloacele artei lirice. „Nu e ușor să ajungi în miez de lumină”, spune ea : dar poezia ei ajunge, oferind această lumină-revelație și cititorului .

Fără alte comentarii, redau câteva eșantioane care dovedesc prompt cele afirmate de mine : „vai mie, vai mie/ tot ce ating se face scriere ; ... „ geamul pe care-l ating/ se face scriere ...”; „... aerul pe care-l ating se face și el scriere;” „... Veniți aș striga/ spălați-mă de sângele meu/ de cerneală/ care-mi curge din degete „ ... („Argument” 2). Sintagme-cheie: „mâna grea a scribului”; „ lupta cu oglinzile”; „ lepădare de lucruri/ și de locuirea lor/ precum de voi înșivă” ; „cu teamă de cuvânt”; („Inscripție” 1); (Un poem parafrază la Prevert este cel de la pag. 15-16); Un alt poem aparent parafratic la Sorescu este „Noi” (pag.18) ... Holocaustul interior este seismic redat (strigat), în „Aproape scrumiți”, schițând viziunea unei transcederi în altă dimensiune, însă cumva „ cu tiraj forțat”, dimensiunea fiind mai degrabă una a unui purgatoriu stihial, a unei căderi. „ Dar nu avem guri/ vai nouă/ pentru aceste cuvinte de foc” (pag. 21, „Elegie”) Sarcasmul maliția, ironia, tușa eglogei sunt contrapunctice, eșapări ale unor stări prea emoționale, dar cum oare „fi poezia fără miezul ei, emoția , afectul agitat ? Și oare nu „spiritul este cel ce se agită”? **Asociația cultural-umanitară și** Translarea cu zvâc ludic, à la Luca Pițu, nominală de la Mitologicul Ianus Bifrons la întâmplătorul onomastic Ianuș, este ingenioasă și desigur pișcătoare.

O problemă ar fi că afrontarea pornolirismului (obsesiei sexuale sub-triviale, grotești) atrage, contaminează adică, riscând un efect pseudo-emapatic , ca să nu mai spun că acei ce se simt citați(nominal sau aluziv), sar ca mușcați de șarpe... (Dar chiar așa, mușcați de șarpe, oare nu au serul antiviperin, imunitatea pe care le-o întreține mai ales susținerea sado-masochistă de către unii critici, pe seama „libertății de exprimare” și etc ? Sunt întrebări care răspund. Repet, Elisabeta Bogătan nu este o „evlavioasă”, cucernică, așa cum, la extrema sus-numiților, au dat buzna alți „bifronțiși” ... Două frunți, două sau mai multe .. front-uri, iar dacă am fi sex-tualişti, am observa și vocabula integrată Anus, în sus-zeul generației aiurirebele...) Situarea generației „ Ianus-Bifrons” este explicită : „lepădată de un mileniu/ și străină de celălalt” (pag. 25.) Elisabeta Bogătan este o poetă cultă, cu „gustul sacru al cuvântului”, cunoscătoare și a poeziei de substanță din alte spații, îndeosebi cel francez și german, iar aceasta este benefic în profilul ei care este cert, ba aș spune că ar fi mai drept să fie cunoscută ca atare, fără „ biblioteca de zgomote, vorba lui Ion Scorobete – a „generației” pro(motion), pe tarabele rebotezate standuri .. Femeinitatea poeziei este una ne-ostentativă, conținută, reieșind nuanțat și estetizat , cultivat și asumată drept condiție sine-qua-non a existenței prin trăirea scrierii și scrierea trăirii, întru echilibru .

RAUL CONSTATINESCU**PRIN ILUMINAREA MORTII SPRE
DUMNEZEU-CUVÂNTUL, ÎN VOLUMUL
„SFEȘNIC ÎN RUGĂCIUNE”**

Densul volum de poezii „Sfeșnic în rugăciune” semnat de poetul Traian Vasilcău, publicat în 2012 la Chișinău, se structurează ca o suită de elegii și psalmodieri în formă de rugă adresate Divinității, meditații axate pe tema morții iminente, evocarea sanctificată a mamei trecute la cele veșnice, revenirea la satul natal cu case albastre în luminoasa și plină de speranțe noapte a Învierii spirituale de sărbătoare a Paștelui, poezii patriotice închinare neamului românesc și țării trunchiate, formularea crezului poetic etc., realizate în vers clasic cu vădită influență a versului popular, specific romantismului său târziu, sui-generis. Scriitorul, născut la 2 aprilie 1969 în satul Vișoara, raionul Edineț din Basarabia, licențiat al Facultății de Istorie și Etnopedagogie a Universității de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, membru al Uniunii Scriitorilor din România și Moldova, președinte al Societății Culturale „Pasărea Phoenix”, director al mai multor proiecte culturale, autor a peste 39 de cărți, maestru în artă, se afirmă ca un promotor distins al culturii și poeziei românești de pretutindeni. Volumul, cu o postfață de Irina Mavrodin, se constituie ca o carte-florilegiu cuprinzând poezii religioase, psalmice, cristice, meditații inspirate de efemeritatea vieții, moartea inexorabilă, imnuri-psalmii pentru mama sanctificată, poezii despre țară și neam, despre satul natal, arte poetice, trecerea anotimpurilor, precum și unele șarje pamfletare adresate politicienilor aserviți intereselor străine.

Traian Vasilcău scrie o poezie gravă și solemnă, radiind de harul credinței în Demiurg și Absolut, în Cuvânt și iluminare prin poezie, mistuit în athanorice combustii interne de flăcările sfeșnicului interior al sufletului însetat de Dumnezeu pe care îl caută perpetuu și pretutindeni până dincolo de „marea trecere”, iluminat de ruga neîntreruptă întru Poesie care izvorăște din ființa sa precum apa Castaliei, înălțându-se prin psalmice tonuri spre cerul deschis celor ce-și recunosc păcatul și aspiră la renașterea spirituală în eternitate, cristic identificându-se cu Nou Adam.

Autorul adoptă preponderent versul clasic cu tente romantice eminesciene sau din Grigore Vieru, Al. Mateevici,

CONSTANTINESCU, Raul,
poet, Hațeg

Octavian Goga etc., realizând o viziune lucidă asupra lumii și a vieții care se îngemănează cu moartea : „Viața cu moartea merg la braț / Tristețea mea cu bucuria, / Prin crângul psalmilor vecia / Mă buciumează cu nesaț.” (fără titlu, pag. 5). În poezia sa – rugă perpetuă, poetul se adresează direct Divinității: „Doamne, odihnește-Te în mine, / Ocroțește-mi lacrima să fiu / Și-n ochii tăi – cerești sulfine / Fă-mi zidire de monah târziu.” (*Atingere de Unu*, pag. 41). Atmosfera liturgic-bizantină se realizează prin frecvența folosire a cuvintelor din recuzita creștină ortodoxă: cruce, icoană, lumânare, sfeșnic, îngeri, Dumnezeu, Iisus, candelă, Bizanț, rugăciune, taină, biserică, rai, Paște, clopot, serafimi etc. Poetul se vede aidoma unui smerit monah în fierbinte rugăciune, recunoscându-și și regretând păcatele.

Poezia religioasă creștină predomină în volum prin mulți psalmi sau poezii cu ton de litanie. Poetul oficiază asemeni unui sacerdot inițiat un ceremonial liturgic înălțător la cerul luminos al sufletului pregătit pentru marea lumină dumnezeiască prin care va trece în eternitate. Astfel, moartea apare ca o luminoasă eliberare a sufletului din temnița îngustă a trupului ros de slăbiciuni și patimi, pentru a se ilumina întru Divin prin îndumnezeire. Prin moartea trupului purificat de suferință, poetul se regăsește în ochii lui Dumnezeu: „Mi-a-mbrățișat tot trupul lumânarea / ... / Da-n zori se duce, suspinând din greu, / În gazda ochilor lui Dumnezeu.” (*Cicatrici de iubire*, pag. 7). Poetul evocă satul natal cu albastrul ceresc al caselor, cu biserica și dangătul chemător al clopotelor, cu cimitirul „bunelor speranțe”, când în noaptea sfântă de Paște, Dumnezeu – Iisus va învia din morți. Ideea se continuă în altă poezie: „Să mă îngâne cântecul Luminii / Cât tristețile nu mă vor fi. / Și-apoi să mă răsădesc în Zi / Ca un crin la marginea grădinii.” (fără titlu, pag. 3). Transpare din aceste versuri, ca din tot volumul, amprenta unei grave și mari suferințe interioare, precum și conștiința tragismului existențial, generatoare de trăiri lirice obsesive de originală profunzime și forță lirică.

Imaginea mamei sfinte este frecvent invocată de poetul „smerenit” care îngenunchează la templul sufletului ei pentru a-i spune că va pleca și el curînd spre ea: „Trăsura Domnului nu e departe.” (*Alt psalm cu mama*, pag. 28). Poetul, rămas orfan de tată încă nenăscut fiind, mărturisește că privea în ochii mamei pentru a-și citi poemele pe care le va scrie, în versuri de o tulburătoare suferință și profunzime, de un inefabil sublim: „Priveam în ochii ei să-l văd pe tata, / În pântecu-i fiind când a murit. / Am rămas un spin: cel mai nefericit / Și am știut că asta-mi este plata, / Pe care am s-o achit cu infinit / Până s-o îndura Divinitatea. / Priveam în ochii ei, să-mi citesc cartea / Pe care aveam s-o scriu îmbătrânit / De lipsa ei și-a tatălui surpat / În inima-mi; pe țărnul celălalt.” (*Poem cu mama*, pag. 11). În aceste versuri vălurește o mare de amărăciune a tristeții omului singur în fața sfinxului unui destin necruțător și atroce, poezia fiind memorabilă prin forța și intensitatea expresivă metaforelor și imaginilor, prin tragismul ei absolut și prin profunde semnificații umane și existențiale.

Pe poetul credinței mistuitoare care se simte „incorigibil hoț” de Dumnezeu ca și Arghezi, îl preocupă și perfectarea artei sale poetice, TRAIANUS considerându-se un sculptor în cuvânt: „În marmura cuvintelor cioplesc / Să dau de slova clopot și uitare,...” (fără titlu, pag. 41). Lucid, Traian Vasilcău relevă pericolele și capcanele limbajului care îl pândesc pe poet ca pradă a ispitelor necunoscutului, confesându-se: „Metafora barbar te urmărește, / Ea stă la pândă, veșnic te țintește / Și când te-mbrățișează ca un șarpe / Prin tine curg tălăzuiri de harpe / La care serafimii cântă-ntruna / Și dirijor – maestru prim – li-i luna.” (fără titlu, pag. 9). Poetul se consideră un continuu împlânzitor de cuvinte, un truditor în adâncurile Cuvântului: „În ocele cuvântului muncesc, / Eternitatea clipei să-mblânzesc, / Să nu-mi trădeze suferința ora, / Încât să-i spun: „Fii soră tuturor!” / Precum în veac, atunci când

înfinitul / La harfele din ochii mei cânta / Și Dumnezeu tăcut în genunchi / Din psalmi de-azur sorbind fărăsfârșitul / Și dirijând păunii cu privirea / Să-și uite-n schitul crinilor psaltirea.”(fără titlu, pag. 10). Conștient de propria valoare, poetul nu scrie pentru premii, măriri și onoruri, declarând lucid: „Doar Nobelul ceresc contează, / Cum nu e nici un premiu pământesc, / Poți să și mori, în Domnul înviază / Tot ce e crin în strai jertfelnicesc. / Doar Nobelul ceresc te-navuște / Și nu-i ca el vreun premiu pământesc. / Pe zare scris de-un caligraf zeiesc, / N-ai teamă de nimic, căci te citește / Marele suveran pe-aleasa-i cale / Și-ți dau ploconul armii Sale.”(coperta a IV-a).

Volumul se împlinește stilistic prin uzitarea unor cuvinte-cheie semnificative, precum și prin prezența unor motive simbolice repetitive: crinul alb, simbol al purității imaculate a sacralului; / lacrima, tăcerea, cântecul, visul, zborul, cerul, harfa, învierea, lumina, taina etc./, termeni prin care se realizează atmosfera de ceremonial religios, de ascendere prin poemul-rugă spre pură spiritualitate, inițierea în misterul divin al increatului, al genezei, însuși Dumnezeu-creatorul fiind primul Poet, ca și în templul creației poetice în care poetul oficiază orifice ritualuri ale misterelor și al marilor taine creștine, totul ca într-o mioritică divină nuntă cosmică de comuniune cu Absolutul, cu Infinitul.

Lira poetului înstrunează și acorduri de autentică poezie patriotică sensibil îndurerată într-o țară sfârșiată: „Am izbândit! Suntem durerea / Acestui neam uitat de astre / ... / Am izbândit! Doamne ferește / Să credem că n-aven vreun rost.”(*Poem mereu actual*, pag.45). Alături, poetul nemulțumit și revoltat de imaturitatea conștiinței naționale și politice, își exprimă sarcasmul lucid și necruțător: „Care popor? Negânditoare plebe, / Care-a iubit o clipă și-a uitat, / Un trib civilizat, modernizat, / În care dorul desfrânării fierbe. / ... / Popor ce-a fost în ireale ere / Și nu mai e deloc, Care popor?”(*Manifest veșnic actual*, pag. 52).

În unele poezii (*Bocet senin, Bocet popular, Bocet în seară, Diamantul binecuvântării* etc.) este evidentă influența versificației populare: măsura 7/8, ritmul trohaic, rima împerecheată sau monorima, moștenire spirituală fructificată original și superior: „Jelui-m-aș și n-am cui, / Jelui-m-aș Domnului, / Că de-atâta jele-mi sânt / Cruce implorând mormânt.”(*Bocet în seară*, pag. 51).

Poetul Traian Vasilcău este un autentic artist al cuvântului, specific fiindu-i lirismul debordant care se comunică pe sine plenar concomitent cu firescul trăirii intense a poeziei sale, așa cum respiră ozonul sublim al îndumnezeirii prin Cuvânt. Textele lui Traian Vasilcău emană continuu și distinct poezia distilată la înaltele cote ale saltului în zenitul ideatic polar al Divinului tutelar, aspirând smerit ca prin arderea ființei sale spirituale, „Sfeșnic în rugăciune”, să se identifice prin moarte cu Dumnezeu, prin har și marea iubire-iertare-mângâiere a Tatălui față de fiul risipitor: „Mă amurgește clipa, greu / Mi-i sufletul. Dacă m-ar pune / La inima sa Dumnezeu / Sfeșnic aș fi în rugăciune. (fără titlu, pag.54). După cum afirmă Irina Mavrodin în postfața volumului: „O lectură realizată în acest spirit... (al smereniei și adorației)... transformă fiecare poem al volumului într-un imn înălțat întru slăvirea Supremului Creației și a Supremului Creator.”(pag. 56).

Poezia lui Traian Vasilcău, matură, profund reflexivă și iluminată de continua și mistuitoarea aspirație spre Divinitate, se înscrie cu demnitate și distincție pe asimptota ascendentă a liricii române, adresându-se viitorimii în care aureola sa va lumina neîncetat. Pioasa-i poezie se cere citită atent și avizat în cheile adecvate spre îmbogățirea și iluminarea spiritului într-o normalitate în acest mileniu al confuziei și degradingoladei tuturor valorilor și al realului atins de entropia în expansiune. Salvarea și reînvierea vine prin poezie. Prin Poezia-Rugă! Lectura atentă a poeziei-rugăciune a lui TRAIANUS oferă cititorului șansa iluminării și învierii sale spirituale. Fiat Lux!

NAȘTEREA POEZIEI DIN TENSIUNEA TRĂIRII

Paulina Popa este un nume consacrat în lirica românească, nu numai în cea hunedoreană.

„Talantul” dat de la Dumnezeu a fost valorificat, fructificat, înmulțit cu spor. Menținându-se luminos, într-o lume mai mult cenușie, poeta, cu fiecare volum de poezie, ne încântă printr-un lirism pendulând între reflecții existențiale și metafizice, în căutarea răspunsului la întrebarea vizând actul creației, certitudini și incertitudini, bucurie și tristețe, viață și iubire.

Noul volum, nu întâmplător intitulat *Gravitație*, surprinde revelația enigmatică a poeziei, care, prin „magnetism” și prin semnificația mesajului, deschide drumul cunoașterii magice, îmbogățindu-ne spiritual și fiindu-ne aproape, deoarece „poemul se strălucește / se luminează cu Lumina Domnului.”

Simbolismul încorporat în titlul volumului este dublat de imaginea „mărului”, un simbol palpabil și convingător.

De altfel, două poeme poartă titlul *Gravitație*. În primul, aceasta echivalând cu „iubirea”: „poemul unu atrage poemul doi / poemul doi atrage poemul unu”, iar „soarele strălucește deasupra...”. Cel de al doilea, din partea a doua, are drept simbol „păsări de piatră” ce devin „zbor ne-ntrerupt peste lume”, iar „cântecul se oprește brusc/ tocmai când corpul meu / începea să-și piardă / greutatea”.

Cu excepția câtorva poeme (*Gravitația*, *Sfintelor noastre agape*, *În senzațiile unui ger cumplit*, *Acolo în pădure sub un brad*, *Cânta mereu*, *Era prima oară*, *Până la mine*), toate celelalte componente ale primei părți a volumului – și nu sunt puține - se intitulează *Îngerul cu fața arămie*, simbol al unei mari și benefice iubiri: „mă atrăgea cum mă atrăge lumina dimineții”, „acum ne iubim / cum nu am iubit din pruncie”, „*Îngerul* [...] este o flacăra [...], / este mărul care cade / peste pământ”, „își desface aripa după două mii de ani”, „caligrafiază semne iubirii”. El „este fulgerul din sânge, / dragostea lui Dumnezeu / cerul tot...”, „are inima de iubire”, este „ca viața care ne viețuiește”, „este aurul, / viața și versul...”, „Îngerul cu fața arămie / apare / atunci când nimeni / nu definește gravitația”, învățându-ne „că forța de gravitație / mă ține”..., „că cei ce cântă vor cânta mereu”.

Acesta „are un susur de aur în voce / și aripile-i sunt de aur / penele albe/ lumina dragostei”, pentru că el arată „frumusețea absolută a creației” și vorbește „despre gravitație”, despre „nunta cuvintelor”, desfășcându-și aripile peste poem „ca o

DAMȘA, Maria Toma
scriitor, Deva

binecuvântare”, spărgând „limita / acestei lumi”.

Dialogul poetei cu „îngerul” se convertește în frumoase poeme, pădure de simboluri, „sfidând gravitația”.

Caligrafiind semnul iubirii este poemul care încheie prima parte a volumului și se constituie tot sub forma dialogului, conturând trăsăturile eului liric: „cu aripile crescute în vis”, cântând „sub pădure”, fără a simți „cum sângerează / aripa ce se ridică să zboare”, că este „...resorbită de soare”.

Asistăm la nașterea poeziei din tensiunea trăirii, convertită în confesiune existențială, în care se regăsesc creator și cititor, găsind soluția vindecătoare a tulburărilor sufletești ce îi încearcă.

A doua parte a volumului debutează (cum altfel?/) cu poemul *Gravitația*, poeta fiind convinsă că adevărata fericire te ridică în transcendent: „cântecul se oprește brusc / tocmai când corpul meu / începea să-și piardă / greutatea.”

Simboluri plurivalente încorporează majoritatea poemelor din acest ciclu; asupra acestora planează cântecul Muzelor, nerăbdarea în așteptarea acelui iubit, proiectând chemarea și dorința în evantaiul zilelor de vară binecuvântate de „dragostea lui Dumnezeu”, iar „poemul[...]/ se luminează/ ca-ntr-o rugăciune”.

Sentimentul iubirii se încarcă de sacru: „Doamne,/ Cel ce înviezi învierea noastră / înviind speranța unei vieți ce va să vină” sau „Aleluia! / totul este acoperit de flori albe / ninsorile dragostei / ale iubirii de semeni” (*Amin*), „psalm al dragostei mele” (*Sângele trunchiului*), „cerul se coboară cu îngerii pe pământ” (*Frumusețea*), „înviețuiește-ne / Iisuse...” (*Înviețuiește-ne*). Poeta transpune frământările sale sufletești în structuri lirice care vibrează superior intens și dramatic.

Firul roșu al poemelor este opțiunea poetei pentru o anume creație sensibilă, menită să meargă la inima cititorului: „De iubire / și de sărbătoare / sărbătoresc poemul / [...] poemul energic / viril... / poemul-poemului / [...] cel ce ridică [...] / biserici de piatră...” (*De iubire*), „poemul / plecat și neplecat din trup / se strălucește / se luminează / ca-ntr-o rugăciune înaltă” (*Cel fără margini*), „și-a desfăcut aripile / peste poemul meu / ca o binecuvântare” (*Îngerul cu fața arămie*), „mi-a arătat frumusețea absolută a creației”, „să-i se spună cuvânt / cuvântului” (*Îngerul cu fața arămie*), „o gramatică din care îmi aleg băutura” (*Dacă ar trebui să vorbesc*), „De ametist / sunt toate poemele[...],” „/ viața / casantă / transparentă / încărcată de semnificații” (*De ametist*), „Să fie liberi / cei care știu cânta (*Să fie liberi*).

Un loc privilegiat ocupă în economia volumului, poeziile „scrise de mână” și ilustrate suav de către poetă. Acestea surprind primăvara „plină de momente uimitoare”, „floarea cireșului și a caisului – adăpostind somnul dragostei”, „Dacă aş respira libertatea...”, „Frumusețea ierburilor”, a „florilor”, a „arborilor” face să crească „frumusețea / peste tot pământul!”, „Domnul este peste tot pământul!”, „Cerul revarsă o lumină viorie / peste întregul lut”, „Rafalele din suflet sunt de nestăvilit”, „În fiecare din noi este – o lumină...”, ultima având titlul: *Primăvara* și fiind concepută adresativ, exprimând admirația poetei pentru anotimpul mereu tânăr: „crești în firul ierbii”, „crești frumos”, „te-mbraci cu floare”, „cânți și te încânți...”.

Aspirând la muzicalitatea poeziei, la simboluri multiple, multe cromatice, la frenezia contopirii cu natura, folosind, în acest scop, toate procedeele de desțelenire a versului clasic, Paulina Popa a supus ritmul unei delicate acțiuni de dizlocare, promovându-l la starea de libertate. Domnia sa promovează o poezie a chemării frenetice la viață, a rugăciunii, a încrederii nemărginite în Divinitate, în Viață, a comuniunii cu natura terestră și cosmică, într-o formă stilistică de sărbătoare.

**GRAVITAȚIE*, Autor: Paulina Popa, Editura Emia, Deva, 2014

RITMURILE CĂUTĂRI I

În volumul „Vameș la porțile dorului” (Editura Amanda Edit, București, 2014) traducerea în limba albaneză a volumului „Observator nedumerit” (Editura Emia, Deva, 2012) Dumitru Tâlvescu propune multiple ipostazieri neoromantice, imaginea ființei iubite jucând un rol primordial. Complexitatea acesteia, filon călăuzitor prin viață, subliniază imperios încrederea neștrămutată în funcția salvatoare a iubirii. Însă timpul se dovedește nemilos, astfel că de multe ori, prezentul ne surprinde schimbați, gândind cu nostalgie la „Urmele săruturilor de demult”. Diversitatea va constitui mereu o tentație, cu multiplele fațete de multe ori contradictorii. Valurile existenței pot fi când amețitoare, când line și echilibrate, astfel prezentându-se întreg spectacolul celor ce viețuiesc.

Versurile lui Dumitru Tâlvescu privilegiază opțiunile fluide, stări profund marcate cu o pecete amoroasă. Benignul, uitat de multe ori astăzi, este subliniat cu acuitate: „Începuturi, aceleași emoții/Tandre, cu gesturi încete,/Țestoase care-și privesc soții,/Gândurile bune mi-apasă pe umeri și plete/Îmbrăcând inima la amiază/Zâmbesc ușor, ochii oamenilor încă luminează”. Constanta dorului marchează întreaga desfășurare ideatică a volumului „Observator nedumerit”. Antropomorfizat, cerul râde în ritm de vis și contemplă miracolul cailor albi, ce întruchipează marile idealuri indestructibile. Dar condiția artistului nu e pe deplin împlinită într-o lume bântuită de incertitudini, astfel că pericolul neîmplinirii stă mereu aproape. Iată un foarte actual joc simbolic: Se scurg stări? Amar, sub apăsări/Vântul coace și desface/Crengi ca bice, cum îi place/Nimic în jur nu tace,/De parcă iarna s-ar întoarce.

Treptat, cromatica devine mai densă iar nocturnul pare să cuprindă majoritatea tonurilor lirice apropiate, uneori, neantului. Solitudinea se conjugă cu tristețea într-un peisaj obscur aplicat realității. Tăcerea însoțește misterul atât demult așteptatelor revelații, pe un fundal selenar mereu aflat sub incidența incendiilor pline de tâlc. Lumile trecute invadează prezentul, farmec eteric accesibil doar celor sensibili la aromele amare proprii crepusculului. Sunt vizate trasee onirice apăsătoare: E ceață să o tai cu barda/ori cu toporul de lemn/Peste zăpezi face semne/Gândul năuc, fără țel,/Ca un urs, curios și aprig/Trezit prea devreme de frig/Și merge gândul în năuceala lui/Cu celelalte, aidoma lui, căpătâi/În suflet iluzii s-alunge și parcă/Ele chiar vor să se nască/

Pașii iernatici păstrează speranța unei peregrinări cu substratul îndreptat spre esențe. Dar până atunci, eul poetic glisează între lumină și umbră, pe căi nesigure, aparent fără țel. Pluralitatea iluziilor e încadrabilă cercului plin de sensuri al ființării. Prefațând, cum va paradoxal, dobândirea stării de echilibru: Luminile lungi, își întind pleoapele, printre străini,/Buimac, rapace și tac, cu ele, doar umbre și spini/Căzute-n cărare, uitate în drum,/Înainte de a pleca,/Ființă senină sau rea,/Pe căi neumbrate, în care doar vântul seca/Râuri trecute-n uitare și ele, degeaba,/În vaduri uscate de valuri. Arhetipala imagine a cailor albi veghează incursiunile nedumerite printre vise ale lui Dumitru Tâlvescu.

ION POPESCU-BRĂDICENI

METAFORA VIE ÎN OPERA TRANSLITERARĂ A LUI CONSTANTIN BRÂNCUȘI

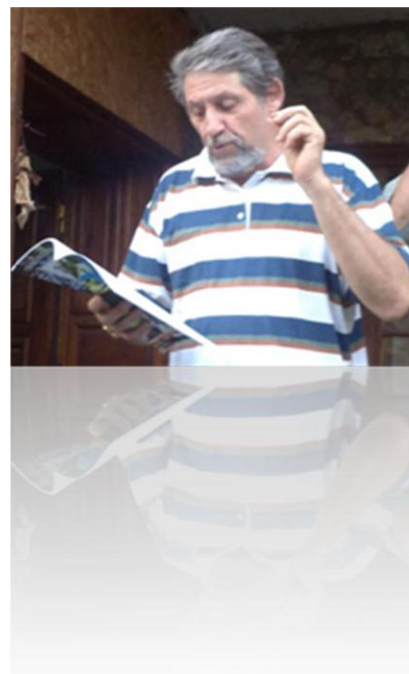
Triada tipologică: Rigoare, Finețe, Umanism

I. Introducere.

Paradigma transmodernă

I.1. Figura esențială prin care se exprimă „Scriitorul” Constantin Brâncuși este metafora: fie ea considerată în sens restrâns (comparație subînțeleasă în virtutea căreia cuvântul-imagine înlocuiește cuvântul-obiect), fie ea prin extensie ca limbaj figurat, fie ca metaforă plasticizantă (ca apropiere a unui fapt de altul sau ca transfer de termeni de la unul asupra celuilalt cu funcție de tehnică compensatorie), dar mai ales ca metaforă revelatorie, al cărei rol este să scoată la iveală („ascunsul”, „misterul”), prin mijloace pe care le pune la îndemână lumea imaginară, rezultatul constând în anularea înțelesului obișnuit al faptelor, substituindu-le o nouă viziune[1], ori ca metaforă vie (a se citi: transmetaforă).

I.2. S-a referit sculptorul-scriitor direct la „metaforă?” Sau, de fapt, el a anticipat, genialoid cum era, „transmetafora” specifică actualmente transmodernității care a ajuns, pare-se, și în Europa, la o maturitate nu atât autoreflexivă cât transreflexivă? E valabilă și prima cale de abordare dar, cum e una deja bătătorită, prefer să mă ocup de receptarea ei din perspectiva cotiturii transmoderne. Umanismul existențialist păstrase încă Ființa ca referențial metaforic, pe care o contrapusese nimicului sartrian. Umanismul postmodern a rămas în problematica libertății dar a rupt-o de orice formă de transcendență, de orice posibilitate de centrare ontologică. Cultura integrală (totală) este văzută ca sinteză între tradiționalism și modernitate, una construcționistă, strict specifică gândirii transmoderne. Pe aceasta Antonio Sandu o definește ca fiind opusă celei postmoderne, care ar avea de exemplu ca o trăsătură distinctă neîncrederea față de metapovestiri (metadiscursuri); centrat în deconstrucție, postmodernismul a fost și este condamnat la a fi o hermeneutică prea diversificată și polimorfică. În schimb, prin analogie cu cotitura lingvistică (care a fost centrată pe jocurile de limbaj ca o modalitate de construcție/reconstrucție a realității cotitura transmodernă se centrează pe

POPESCU-BRĂDICENI, Ion,
poet, eseist, Tg. Jiu

jocul ontologic generat de transparența la cunoaștere și evident la transcunoaștere) [2].

I.3. Paradigma transmodernă are ca fundament unificarea. Epistemologia specifică transmodernității este una construcționistă, determinată de metafizica cuantică. Reconstrucția tabloului lumii este o permanentă negociere a modelelor corelate cu noile date experimentale.

Contemplația este o ieșire din eu pentru a comunica cu existența. Dar - reconsider salutar - prin „Coloana fără sfârșit” Constantin Brâncuși redă metafizicii verticabilitatea. Postulând o realitate care conține „Ființa alături de Neființă”, o metaforă transmodernă poate avea ca punct de plecare o logică a terțului inclus în maniera propusă de Basarab Nicolescu [3], Stéphane Lupasco [4], și Cassian Maria Spiridon [5], ori Emanuela Ilie [6] sau Petre Țuțea [7].

I. 4. În acest context reinventat, firește că în idiomul stilistic practicat de Constantin Brâncuși ca homo scriptor și ca vorbitor, nimic nu mai e ca înainte (ori la fel). Coordonatele sunt diferite, iar limbajul scris și/ sau oral se configurează figurativ dar pentru a desemna limbajul absolut (înțeles ca metalimbaj și chiar ca translimbaj), ca transliteratură cum exact o definește Pompiliu Crăciunescu; în raport cu figura misterului și cu forma simbolică a triumphiului dreptunghic „laturile formând unghiul drept corespund poeziei și metafizicii, a treia latură – ipotenuza – reprezintă epistemologia” (atenție la termenul instituit revoluționar – n.m).

În opera scripturală a lui Constantin Brâncuși, revizuită din perspectiva acestui triumphi dreptunghic și transcosmologic (transcosmologia, adică percepția organică a ceea ce se află între, peste și dincolo de orice cosmos, e posibilă prin prezența în noi a Terțului Ascuns –n.m., I.P.B.) și este anticipată – repet – o transliteratură în care se reflectă lumea lui Constantin Brâncuși – un veritabil cosmos transliterar, o neașteptată tehnică a cunoașterii, similară celor utilizate de poeți și fizicieni. Îndelunga ședere în Franța a lui Constantin Brâncuși a impregnat gândirea Demiurgului din Hobița Gorjului de spiritul Școlii Franceze, caracterizată prin triada rigoare, finețe, umanism. Rigoarea este desigur cea a limbajului scris sau rostit (căci nu mă refer la cel al sculpturii, graficii, fotografiei, mulajului etc. -n.m.) unde fiecare cuvânt are locul și funcția sa. Finețea – continuu să explic – este cea a gândirii nuanțată este privilegiată într-o gândire care încearcă să-și găsească rostul prin cuvinte deseori incapabile a exprima Realitatea în întregime a sa ; iar umanismul este de ordin spiritual: totul este centrat pe ființa umană, dar o transcende, generând atitudinea transumanistă și pe Homo sui transcendentalis. Fiindcă, în cele din urmă, ce a căutat, ca autor de transliteratură, Brâncuși? Ființa ființelor? Structura flexibilă și orientată către întâmpinarea complexității? Apofatismul artei, care reunește apofatismul mistic, într-un univers constituind o punte între ființă și gnoză, grație ternarului iubire-cunoaștere-revelație? Resurrecția Sacralului? Magia limbajului, care permite interacțiunea armonioasă între literatură, metafizică, știință, tehnologie și ezoterism, explorând, la frontierele dintre ele, un nou univers – transdisciplinar – al Cunoașterii prin Arta Totală? Sufletul însuși, pe care să-l surprindă în mișcarea sa vie spre desăvârșirea divină? [8]

I.5. Astfel, pe acest nou construct (meta) teoretic se impune, automat, conceptul de metaforă vie al lui Paul Ricoeur. Conform opiniei acestui strălucit filozof francez contemporan, metafora vie este metafora în ordinea discursului, metafora ca figură discursivizată, metafora ca funcție euristică, metafora produsă la nivelul frazei văzută fiind ca un tot ș.a.m.d.

Ca să mă fac pe deplin înțeles, metafora vie care devine din caz al denumirii deviate un caz al predicției nonpertinente e altceva decât metafora plasticizantă și chiar revelatoare.

Antinomia dintre semantică (pentru care fraza e purtătoarea semnificației complete minimale) și semiotică (pentru care cuvântul este un semn în cadrul codului lexical) va fi fost transgresată în cadrul hermeneuticii aplicate și o primă problemă pe care și-o asumă – spre rezolvare – studiul meu este mecanismul brâncușian prin care a sa metaforă de invenție / reinventare / produce / creează sens, menit să-i lămurească pe admiratorii / contemplatorii operei sale plastice cât se poate mai adânc și mai înalt.[9]

Am optat, ca și Mihai Cimpoi, pentru un demers de factura mesajului integrator. Iată ce afirmă academicianul basarabean: „Brâncuși a descoperit Oul (și Ovoidul) ca mare simbol al Începutului. Din Oul lui sculptural se va naște nu numai întreaga sculptură modernă, ci și întreaga poezie a secolului al XX-lea, Rilke, Pound, Apollinaire și alți mari poeți fiind și intimi ai Atelierului său parizian. Și marii poeți români interbelici sau postbelici – Arghezi, Blaga, Barbu, Bacovia, Stănescu – se revendică de la brâncușiana artă a esențelor. Brâncuși mai descoperă Mișcarea și Tăcerea, alte două dimensiuni esențiale ale existenței. Mișcarea ca început de viață, ca drum al destinului, ca o comunicare între Cer și Pământ. Mișcărilor se adună, la el, într-o singură curbă a universului, eminesciană și einsteniană. Ele pornesc din tumultul apelor, al veșnicilor călătoare, pornesc pe orizontala Pământului, apoi se avântă

în slăvile Cerului, care reprezintă Tăcerea Absolută. Pleacă din nesfârșire și nu mai sfârșesc în nesfârșire! Acesta ar fi mesajul lui Brâncuși care este, după Jean Cassou, cel mai mare sculptor al tuturor timpurilor”. [10]

Ca să-mi institui și propriul topos (trans)hermeneutic, termin această introducere prin a-l institui pe Constantin Brâncuși și printre prozatorii și poeții de primă linie ai Europei, inclusiv firește și ai României de ieri, de azi, și de mâine. Urmează demonstrația ca atare punct cu punct. Studium et punctum. Fiat lux!

Note bibliografice:

1. Vezi Irina Petraș: *Fabrica de literatură*, ed. Paralela 45, Pitești, 2003, pp.109-111.
2. Antonio Sandu: *Dimensiuni etice ale comunicării în postmodernitate*; vezi capitolul „Cotitura transmodernă: o paradigmă a timpului prezent”; ed. Lumen, Iași, 2009, pp27-34.
3. Vezi Basarab Nicolescu: *Transdisciplinaritatea. Manifest*; trad. de H.M. Vasilescu; Polirom, Iași, 1999.
4. Vezi Stéphanie Lupasco: *Logica dinamică a contradictoriului*; cuv.în.de Constantin Noica; trad. și postf. de Vasile Sporic; ed. Politică, București, 1982.
5. Vezi, de asemenea, Cassian Maria Spiridon: *Aventurile terțului*; ed. Curtea Veche, București, 2009.
6. Vezi totodată, Emanuella Ilie: *Basarab Nicolescu. Eseu monografic*; ed. Curtea Veche, București, 2009.
7. Vezi, și Petre Țuțea: *Mircea Eliade*; ediție de Tudor B. Munteanu; ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2007
8. Vezi prefața lui Basarab Nicolescu: „O întâmplare dincolo de spațiu și de timp: Vintilă Horia și Pompiliu Crăciunescu”, la cartea lui Pompiliu Crăciunescu: *Vintilă Horia: transliteratură și realitate*, ed. Curtea Veche, București, 2011.
9. Paul Ricoeur: *Metafora vie*; trad. și cuv.în. de Irina Mavrodin; ed. Univers, București, 1984.
10. Mihai Cimpoi: *Zeul Ascuns*. Microeseuri despre labirint, ed. Prut Internațional, Chișinău, 2002, pp. 52-53.

II. Referința dedublată și redescoperirea prin ficțiune

II. 1. Nerevendicându-se din suprarealism, cubism, barochism, Constantin Brâncuși precizează: „Eu, cu noul meu, vin din ceva foarte vechi”[1]. Fiind un inventator autentic, s-a încrezut în metaforă mai mult ca-n orice figură stilistică întrucât opera lui Brâncuși nu este o expresie locală, „ea este esența celei mai înalte expresii”[2].

II. 2. O secțiune din volumul trilingv al Soranei Georgescu-Gorjan *Așa grăit-a Brâncuși* este intitulat „Metaforele lui Brâncuși / Les métaphores de Brancusi / Brancusi's metaphors”. Indiciul este, categoric, profitabil întreprinderii mele. „Dacă cineva nu găsește cheia, eu nu pot s-o dau” ne/mă avertizează ironic Brâncuși. Nici n-ar fi cazul, căci în ceea ce mă privește eu am găsit una din aceste chei: (trans)metafora care, în viziunea artistului cugetător, e „o formă a meditației, adică o tehnică filosofică”, iar „poezia pură este rugăciune”[3], „evoluția spiritului”[4] care, și el, e „scafandru luminii”[5]; acesta cu forța-i de înnobilare „se desfășoară ca o spirală în jurul unui nucleu etern”[6]. „Astfel plastica nu este o chestiune literară, ci o chestiune care trăiește independent”[7].

Fiind întrutotul de acord cu maestrul, mă delimitez, prompt, și intervin nici acum pe cont propriu; fiindcă același „spirit esopico-socratic” își informează la fel de diligent partenerul hermeneutic: „Greșești și când spui că nu e necesar să le dau nume sculpturilor mele, căci totul trebuie să poarte un nume”[8]. Numindu-și, ca orice nomotet care-și respectă statura de creator ex nihilo, capodoperele, Brâncuși a recurs la transmetaforă / la personificare / la comparație etc. Dar metafora revelatoare e regina panopliei sale transliterare. Citez, ca să nu fiu acuzat de falsă persuasiune: „Oamenii învățaseră cum să reveleze prin arta lor (s.m.), cum să personifice aceste forțe divine”. Și continuu să reproduc din acest rezumat aparținând lui V.G. Paleolog, tocmai pentru a face imposibilă orice contrazicere: „Astăzi filosofia ne face să concepem un act creator unic, o lege universală, impersonală, nedefinită, din care emană tot ce există. Aceasta este legea universală căreia arta trebuie să-i fie manifestare, supunându-se principiilor și eliberându-se de convenții perimate care, acum, au devenit inutile și induc în eroare”[9]. Și cum fiecare din formele brâncușiene este, în sine, o ființă vie,

este o entitate cu propria-i viață, cu trăsături caracteristice de netăgăduit, numele lor nu pot fi decât „metafore vii”. Fiindcă, indiscutabil, „arta trebuie să pătrundă în spiritul naturii și, la rândul ei, să zămislească așa cum face natura, să creeze ființe înzestrate cu forme și viață proprie”[10]. „Antropomorfismul l-a împins pe om să se reprezinte pe el însuși pentru a exprima naturalul și supranaturalul”[11]. „Astăzi arta deschide poarta care duce spre principiul creator, spre frumosul absolut al legii universale”[12]. „Cei care au păstrat în ei înșiși armonia vie (s.m.) care există în toate ființele, propria lor natură, vor înțelege negreșit arta modernă, pentru că vor vibra la sentimentul legilor naturii”[13] dar și pe cea transmodernă, pentru că „modelul unor astfel de logici bazate pe principiul terțului inclus stă la baza unor doctrine mistice din analiza cărora, pe baza metodologiei construcționist-fractalice, se pot analiza modele de ontologii posibile de construit în paradigma transmodernă”[14]. „Artele n-au existat niciodată de sine stătător” fiindcă „ele au fost întotdeauna apanajul religiilor”[15]. „De fiecare dată când privim arta religioasă, vedem că au fost create la un moment dat lucruri foarte frumoase”[16]. Însă „pentru a gusta cu adevărat o frumusețe trebuie să fie cel puțin reflectarea propriului eu, dacă nu întreaga fulgerare”[17].

II. 3. Așadar îi este profund proprie lui Constantin Brâncuși metafora ca atare și, în mod oarecum diferit, metafora vie, exact în termenii fixați de Paul Ricoeur. Adică metafora de invenție, grație căreia semantica cuvântului se integrează în semantica frazei: „Nu există artiști, ci numai oameni care simt nevoia să lucreze în bucurie, să cânte asemeni păsărilor. De îndată ce apare artistul, arta dispare”[18]. Ca metasemem, metafora e „o sintagmă în care apar în mod contradictoriu identitatea a doi semnificanți și non-identitatea a doi semnificați corespunzători”[19].

Reducerea metaforică se încheie atunci când cititorul descoperă cel de-al treilea termen, virtual, punte de legătură între ceilalți doi. Metafora extrapolează, ea se bazează pe o identitate reală, manifestată prin intersectarea a doi termeni în scopul afirmării identității termenilor întregi. Metafora extinde până la reunirea celor doi termeni o proprietate care nu aparține decât intersectării lor. Astfel – caută a ne încredința Brâncuși prin metafore concepute diferit / diferant – „arta este ca o epavă în plină lumină”[20] iar artistul „e ca viermele în mătase”[21]. La fel, „plăcerea cu care lucrează artistul e inima artei lui”[22], cum „arta este scândura care te salvează după naufragiu”[23].

Fiecare scriitor, artist sau simplu cititor poate avea o reprezentare proprie, esențial e însă să se stabilească cel mai scurt itinerar pe care două obiecte se pot întâlni: demersul e urmărit până la epuizarea tuturor diferențelor. Așa pare să se comporte și Constantin Brâncuși metaforistul și aforistul. Ca și în cazul lui Derrida, și el își asumă diferența / diferența în propria sa limbă, pe care o determină „să vorbească în sensul binelui și al frumosului”[24] în maniera derridaiană, care este „originea ce nu se dă niciodată la prezent a ceea ce este, cu toate configurațiile lui posibile”. „Această *différance* care nu se prezintă niciodată (își amână în permanență prezența), care se rezervă și nu se expune niciodată, lasă urme în ceea ce este prezent și îl diferențiază tot așa cum diferitele configurații”[25] în care se prezintă opera lui Brâncuși apelează extrem de des la (trans)metaforă, la metafora vie care poate și trebuie să fie definită ca transpunere a numelui dat, fiindcă purtătorul efectului de sens metaforic rămâne cuvântul. Căci, chiar în cadrul discursului, tot cuvântul asigură funcția de identitate semantică, identitate modificată/ „alterată” de către metaforă.

Metafora brâncușiană este deopotrivă tributară noii retorici, aspect ce-i înlesnește aprehendarea specificației metaforei-enunț, continuând a menține primatul metaforei-cuvânt, căci Brâncuși se apropie de punctul de vedere hermeneutic reexaminând ideea de inovație semantică (crearea unei noi pertinente semantice – n.m., I.P.B.).

Conceptul de asemănare este, în acest context, privit sub o nouă lumină, teza prin care asemănarea este indisolubil legată de o teorie a substituției fiind contestată în favoarea unei teorii a asemănării înțeleasă ca o tensiune între identitate și diferență în cadrul operației predicative puse în mișcare prin inovația semantică. Prin urmare „Coloana fără sfârșit e aidoma unui cântec etern care ne poartă în infinit, dincolo de orice durere și bucurie artificială”[26]. „Ar fi mult mai firesc ca rânduiala oamenilor să fie orizontală, asemeni firelor de grâu, care se desfășoară pe întinsul lanului și primesc, la fel și bătaia vântului, și arșița soarelui, și ploaia și lumina și binecuvântarea cerului”[27].

Relegată de travaliul asemănării, imaginația nu mai este o funcție a imaginii în sensul cvasisenzorial al cuvântului ci „puterea de a vedea ca...”, dimensiune a operației propriu-zis semantice care constă în a vedea ceea ce este asemănător în ceea ce nu se aseamănă. C. Brâncuși afirmă neînduplecat: „În artă ceea ce contează este bucuria. Nu e nevoie să înțelegi. Ești fericit că vezi? Ajunge.”[28]. Și exclamă tot strategic: „Ce poate fi mai minunat decât privilegiul de care se bucură

omul, de a fi viu și de a fi în stare să vadă și să descopere frumosul din jurul său!”[29]. Brâncuși, asemenea lui I.L.Caragiale, știe tot, vede tot, aude tot. Are ochi în urechi, urechi în ochi. E un maestru pe deplin, căci se apropie de sensul real al lucrurilor.

II. 4. Când apelează la puterea creatoare a limbajului, Brâncuși apără și dezvoltă puterea euristică a limbajului desfășurată de ficțiune. Citez, iarăși, spre a nu fi suspectat de forțarea bunului-simț interpretativ: „Închipuiți-vă că într-o bună zi oamenii s-ar hotărî să ridice într-o piață imensă Pasărea de aur, mare și sveltă – poate până la cer –, închipuiți-vă atunci frenezia mulțimii care ar dănuți în jurul acestui nou soare”[30]. Care va să zică „arta este creare de lucruri pe care nu le cunoști”[31]. Ea este „altceva decât redarea vieții: transfigurarea ei”[32]. „Este frumosul care se naște ca o plantă”[33].

Ca să conchid, de-a doua oară, în acest studiu, discursul poetic-metaforic brâncușian este deopotrivă nonreferențial și autoreferențial. După Paul Ricoeur, unei asemenea concepții nonreferențiale a discursului poetic îi poate fi opusă ideea că suspendarea referinței laterale este condiția prin care devine cu puțință eliberarea unei puteri de referință de gradul doi, care este propriu-zis referința poetică[34]. „Gândește-te că stejarul din fața ta este un bunic înțelept și sfătos. Vorba daltei tale trebuie să fie respectuoasă și iubitoare”[35]. „Cocoșul meu nu e cocoș, Pasărea mea nu este pasăre. Sunt simboluri”[36]. „Coloana fără sfârșit: Pendulul răsturnat al timpului.”[37]. „Cumintenia pământului a fost încercarea mea de a de fundul mării cu degetul arătător”[38].

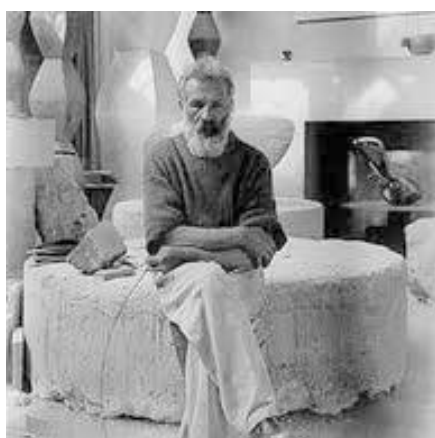
Nu trebuie deci vorbit numai de dublu sens ci de referința dedublată, bazată pe redescriere prin ficțiune. Așadar, metafora brâncușiană este un punct retoric și transretoric prin care discursul pune în libertate puterea pe care o au anumite ficțiuni de a redescrive realitatea antimimetic (mithos + mimesis = poesis a limbajului).

Note bibliografice:

1. Sorana Georgescu-Gorjan: *Așa grăit-a Brâncuși / Ainsi parlait Brancusi / Thus spoke Brancusi*; Ed. Fundația Scrisul Românesc; Craiova, 2012, p.187
2. Idem, ibidem, p.193
3. Ibidem, p.310
4. Ibidem, p.333
5. Ibidem, p.334
6. Ibidem, p.340
7. Ibidem, p.341
8. Ibidem, p.342
9. Ibidem, p.365
10. Ibidem, p.367
11. Ibidem, p.371
12. Ibidem, p.373
13. Ibidem, p.374
14. Antonio Sandu: *Dimensiuni etice ale comunicării în postmodernitate*; ed. Lumen, Iași, 2009, p.120
15. Sorana Georgescu-Gorjan: op.cit., p.69
16. Idem, ibidem
17. Ibidem, p.79
18. Ibidem, p.65
19. Grupul μ (J.Dubois, F.Edeline, J.M.Klinkenberg, P.Minguet, F.Pire, H.Trinon): *Retorica generală*; ed. Univers, București, 1974; trad.și note de Antonia Constantinescu și Ileana Littera; p.156
20. Sorana Georgescu-Gorjan, op.cit., ibidem
21. Ibidem;
22. Ibidem, p.68
23. Ibidem, p.70
24. Ibidem, p.97
25. Jacques Derrida: *Scritura și diferența*; trad. de Bogdan Ghiu și Dumitru Țepeneag; pref. de Radu Toma; ed. Univers, București, 1998, p.13
26. Sorana Georgescu-Gorjan: op.cit., p.122
27. Idem, ibidem, p.318

28. Ibidem, p.86
29. Ibidem, p.80
30. Ibidem, p.110
31. Ibidem, p.53
32. Ibidem, p.59
33. Ibidem, p.63
34. Paul Ricoeur, op.cit., p.10
35. Sorana Georgescu-Gorjan: op.cit., p.102
36. Ibidem, p.120
37. Ibidem, p.124
38. Ibidem, p.126.

III. Creatorul unor începuturi de forme

Teoria referinței metaforice duce apoi către necesitatea elucidării și discursul filosofic. Un întreg volum de comunicări și texte, coordonat de Ion Pogorilovski și publicat de Nicolae Diaconu la editura sa, în 2001, se ocupă de Brâncuși, artist filosof[1].

Așa cum a practicat-o Constantin Brâncuși, nicio filosofie nu purcede, nici nemijlocit și nici mijlocit, din poetică. Dimpotrivă, discursul care se străduie să opereze reluarea ontologiei implicite enunțului metaforic e un alt discurs.

Stabilind această diferență, Paul Ricoeur încercase de fapt o redefinire a specificului poetic, limitat la ceea ce este prin chiar faptul de a întemeia adevărul metaforic, adică acea inovație de sens ce are loc la nivelul întregului enunț, obținută prin torsiunea sensului literal al cuvintelor, inovație de sens prin

care se constituie metafora vie[2].

În această altfelitate transversală, funcția ludică transformă limbajul în paralimbaj. Jocurile de cuvinte, unele foarte subtile, sunt adevărate semne de acceptare și de apartenență la o confrerie intelectuală[3]. „Jocul copilului” devine o condiție a dezvoltării iar ceea ce-l face pe artist să trăiască cu adevărat este „sentimentul permanenței copilării în viață”. Iar „arta este jocul între frumos și urât, un joc insesizabil prin rațiune”[4].

Pe de altă parte, analiza mea transversalizată (din perspectiva căreia Brâncuși s-a comportat hyphologic (hypos este țesătura și pânza de păianjen) – arăta Roland Barthes[5]) se va situa la încrucișarea celor două discipline – retorica și poetica – având scopuri absolut distincte: persuasiunea în discursul oral și mimesisul acțiunilor umane în poezia ființei și a artei: „Șurubul de teasc – el mi-a dat ideea Coloanei fără sfârșit”; „Ce bucurie pentru copii, dacă, într-o bună dimineață, când s-ar duce la joacă în grădină, în locul sculpturii convenționale a domnului Cutare ar găsi Rața lui Brâncuși, fără soclu, așezată simplu pe peluză. Cum s-ar mai urca pe ea călare și cum ar mai răsturna-o!”[6].

Jocul asemănării este în egală măsură cerut și de o teorie a tensiunii. În cazul „grăităilor” brâncușiene, asemănarea trebuie ea însăși înțeleasă ca o tensiune între identitate și diferență în operația predicativă pusă în mișcare de inovația semantică. Această analiză a travaliului asemănării va duce la reinterpretarea noțiunilor de „imaginație producătoare” și de „funcție iconică” în direcția lui a vedea ceea ce se aseamănă în ceea ce nu se aseamănă: „Oamenii sunt asemenea diamantelor din mine. Pentru a se pune în valoare, trebuie să se frece de viață, după cum prin frecare se obține strălucirea diamantelor brute”[7].

Trecerea la punctul de vedere hermeneutic corespunde schimbării de nivel care duce de la frază la discursul propriu-zis: poem, povestire, eseu etc. O nouă problemă se ivește acum în orizontul nostru de așteptare: ea nu mai are în vedere forma metaforei ca figură de discurs focalizată asupra cuvântului, și nici chiar a unei noi pertinente semantice; ci referința enunțului metaforic ca putere de a redescrie realitatea. „Această trecere – ne explică același Paul Ricoeur – de la semantică la hermeneutică își află justificarea cea mai întemeiată în conexiunea, existentă în orice discurs, dintre

sens, care este organizarea sa lăuntrică, și referință, care este puterea de a se referi la o realitate din afara limbajului. Metafora se prezintă atunci ca o strategie de discurs, care, apărând și dezvoltând puterea creatoare a limbajului, apără și dezvoltă totodată puterea euristică desfășurată de ficțiune”[8]. Astfel în „fabulele” sale[9], Brâncuși rezumază o „povestire greu de crezut” despre om și o cloșcă pe ouă, despre fluturi și „lumina interioară a artistului”, ori „o povestire fantastică spusă de mama” cu barza și vrabia și încă una despre „Copacul dezrădăcinat”.

Această întâlnire dintre ficțiune și redescoperire ne duce la concluzia – într-o a treia poziție – că locul metaforei, cel mai intim și ultim, nu este nici cuvântul, nici fraza, nici chiar discursul, ci copula verbului a fi. Acest «este» metaforic semnifică în același timp «nu este» și «este ca».

Dacă într-adevăr lucrurile stau astfel, putem vorbi de adevăr metaforic, dar într-un sens de asemenea tensionat al cuvântului «adevăr». În fine, Brâncuși însuși afirmă că dacă „la început am fost conduși de adevăr, adevărat, ascuns, azi ne conducem după miraje”[10].

Ființei reprezentate, un alt Constantin, și anume Barbu, i-a spus «ESTINȚĂ», singura traducere apropiată pentru «OUSIA». „Physis este Ousia, adică estința (Seiendheit): aceasta care desemnează și semnează fiindul ca fiind-în chip precis ființa. „Estința” ar încheia un dublet productiv cu «estime», estința ar fi chipul românesc pentru grecescul ousia – tradus ca esenția, participiu trecut al verbului einai, iar estimea – ca obraz autohton al lui ens, echivalent participiului grec (e)on. Estința este deci participație (trecută) esențială, iar estimea – participație (prezentă) ființială”... „Ontologia” este cuvântare (adică discurs al complicității dintre meta-fizic și meta-foric – n.m., I.P.B.) de estimi... Ființa și estimea se deosebesc fiindcă ființa cuprinde „tot ce este și poate să fie sau trupesc sau sufletesc, sau înțelegător” iar estimea – „un ce deosebit și hotărât”[11].

Ca și Mihai Eminescu, Constantin Brâncuși a fost într-adevăr un filosof. Căci și-a asumat povara rostirii esențiale, căutând cauza începătoare și având răspunderea cuvântului prin arché, aitia, ratio, „este”-le-ens, rațiune – ratio / început – arché, Verbul – logos. Iar ca artist și-a asumat autofondarea – transstituirea pe următorul traseu: ens originarium (străfundul fără fund) – ens entium (trăsătura principală, fundamentală) – ens realissimum (ființa lumii). „Dar cum năzuința de autofondare ia chipul transsubstituirii?” – ar fi întrebarea de căpătâi, mai ales în ceea ce-l privește pe Brâncuși căci și în reflecțiile lui diferența dintre temeiul negândit și răsgândit și orizontul rostirii face impropriu orice gând mediator căci metafora l-a reîntruchipat. Aforismul brâncușian rostuiește în poezia sa adevărul despre esența lumii, așezând-o sub cugetarea cea grea. Oricine îl cunoaște pe zeu sub aspectul său viitor - va fi meditat sculptorul - (apara), immanent, îl va cunoaște, de asemenea, sub aspectul lui ultim (para), transcendent și va răzbi creând ca un zeu, poruncind ca un rege, muncind ca un sclav, ca ființă, și ca devenire (ca devenință n.m.). Ontologia brâncușiană e trans-(a)-parența aparținătoare geniului și răspunde următoarelor probleme:

- Întemeierea gândului genial în transcendență;
- Gândul întemeietor în fire;
- Arheul lumii în intuiția originară a eului ideatic (adică a sinelui);
- Intuiția lumii ca ontologie arhetipală;
- Ființa gândului de geniu;
- Jocul gândului și al ființei[12].

Așadar, „povestea filosofică a formelor lui Constantin Brâncuși este, până la un punct, o poveste despre adăpostirea ideilor. O altă poveste despre această adăpostire a ideilor, dar, mai mult, a ideii care este ființa ea însăși.”[13]

Sculptor al începuturilor lumii, Brâncuși devine creatorul unor începuturi de forme. Forma se identifică, la el, esenței. Cadrele concrete ale existenței sunt părăsite pentru revelarea a însuși fluxului neîntrerupt al viului, pasărea e surprinsă în ideea de nuntă, de viață cu aceea de moarte, Coloana fără de sfârșit sensibilizează ideea de înălțare și transcendență a spiritului. „Prin acest ansamblu – apreciază Mihai Cimpoi – artistul povestește în piatră legenda unor întemeieri ale omului român, a locuirii lui în spațiu cu tot drumul spiritual pe care-l parcurge synalethic (adică pe baza înțelegerii lui prin adevărire): ca pe o călătorie în realitate care „are loc înlăuntrul nostru”[14].

Note bibliografice:

1. Vezi Academia Română. Institutul de Filozofie: *Brâncuși artist-filosof. Comunicări și antologie de texte*. Coordonator: Ion Pogorilovschi; Ed. Fund. „Constantin Brâncuși”, Târgu Jiu, 2001, 300p.
2. Paul Ricoeur: *Metafora vie*; trad. și cuv.în. de Irina Mavrodin; ed. Univers, București, 1984, p.12
3. Gheorghe Schwartz: *Limbajul individului om, liber și sănătos. În spiritul psihologiei transversale*; ed. Emia, Deva, 2005
4. Sorana Georgescu-Gorjan: *Așa grăit-a Brâncuși/ Ainsi Parlait Brancusi/ Thus spoke Brancusi*; Fund.-Edit. Scrisul Românesc, Craiova, 2012, p.53
5. Roland Barthes: *Plăcerea textului*; ed. Echinoc, Cluj, 1994, p.100
6. Sorana Georgescu-Gorjan: op.cit., p.118
7. Idem, ibidem, p.305
8. Paul Ricoeur: op.cit.p.16
9. Sorana Georgescu-Gorjan: op.cit., pp.199-204
10. Ibidem, p.243
11. Constantin Barbu: *Rostirea esențială. Eseu despre reamintirea Ființei*; ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1985, pp.39-42
12. Ibem, ibidem, p.53
13. A.I. Brumaru: *Ființă și loc, în Brâncuși, artist-filosof*, ediția citată, p.300
14. Sorana Georgescu-Gorjan: op.cit., p.247

IV. Concluzii. Armonia Spiritului și a Materiei în discurs și discursivitate. Transrostiri ontologice și antologice

Reprimându-mi ispita unei teme precum „Brâncuși, artist-filosof”, mă întreb dacă metafora n-ar putea fi parte a unui catharsis artistic, alături de plăcere (hedone) și anume: uimirea sau minunarea (thaumaston), dar și legată de perspectiva contemplării.

Constantin Brâncuși afirmă oricum că „în artă, ceea ce importă este bucuria. Aveți fericirea să contemplați (să vă minunați). Aceasta este totul”. [1]. Și că „Oamenii nu își mai dau seama de bucuria de a trăi, pentru că nici nu mai știu să privească minunile Naturii”[2]. Admirând el însuși construcțiile și edificiile din New York, toți zgârie-norii i-au oferit „senzația unei noi arte poetice-uluitoare colosale”. „Consider amplasamentul Brand Central Terminal - avea să se pronunțe ulterior, relatându-și aventura newyorkeză – o minunată ilustrare a arhitecturii ultramoderne”, „zgârie- norii, pe urmă, posedă multă poezie. „Am găsit, aici, în metropola New York-ului, o grandioasă poezie înnoitoare,născându-se din expresia sa specifică”[3].

„Plăcerea cu care lucrează artistul este însăși inima artei sale”[4]. „Operele de artă nu sunt decât niște oglinzi, în care fiecare vede ceva ce-i seamănă lui”[5]. Dar de ce ar fi acestea în-desinea-lor niște oglinzi? Oglinzile dispun de o magie proprie – găsim în „Viața imaginilor” a lui Jean-Jacques Wunenburger – și au pus amprenta pe o lungă tradiție de mituri și de rituri. Fenomenul specular sau catoptric sfidează obiceiurile noastre, ba mai mult produc mister, ambiguitate. „Locul real al imaginii nu este decât un rol virtual, care scapă observației sensibile imediate, pentru că, în ultimă instanță, el nu este decât un loc abstract: imaginea-reflex este, într-o oarecare măsură, o utopie sensibilă”[6]. „Oglinda pare să aibă puterea de a produce figuri gemene, din care una nu este totuși decât fantoma evanescentă și înșelătoare a celeilalte”[7]. Dar de ce-i imaginea speculară amăgitoare? „Pentru că ea ajunge – explică același J.-L.W.- prin asemănare (s.m.) morfologică perfectă, să te facă să crezi în echivalența figurilor (s.m.). Care nu sunt totuși congruente, adică superpozabile prin acoperire și translatie (s.m.)”[8]. Brâncuși consideră că „noi nu înțelegem, nu vedem viața reală, decât prin răsfrângerile ei, prin strălucirea ei!” [9]. Atunci când te vezi într-o suprafață dintr-un material neted, lucios și strălucitor, te găsești în fața unei noi ființe, a unei imagini – reflex? Este ea o persoană, dublul meu, și deci Eu? Este o manifestare fenomenală? Alexandru Boboc crede că ar putea fi. Ba chiar una transsimbolică și transfenomenologică și deci transpoetică. Opera de artă este o „tentativă către unic, ea se afirmă ca un tot, ca un absolut și, în același timp, aparține unui sistem de relații complexe... Cel care o plăsmuiește, atunci când trece la analiza ei, se situează pe un alt plan decât cel care o comentează” [10]. Însă Constantin Brâncuși a fost și plăsmuitor, și comentator al propriei opere, iar

„comentariul” său a fost profund și autentic literar, metaforic, alegoric, metonimic, narativistic, fabulistic, ș.a.m.d. Arhitectura, sculptura, pictura, poezia, chiar și muzica, îi permit cercetătorului aplicarea unei abordări de tip fenomenologico-hermeneutic prin o descriere a câmpului de semnificabilitate comun instituirii (creației) operei ca „opera” (ființare unică, exemplară), fenomenului comprehensiunii și structurii interpretării;

- reducția fenomenologică, menită să releve nu doar deosebirea dintre real și ideal, ci (transcendental, în sens de condiție de posibilitate) dintre real și ireal;

- înțelegerea imaginarului în această perspectivă, dincolo de o poetică a imaginarului, care organizează un spațiu, un spațiu deschis, în care se vor înscrie reprezentările obiective, un spațiu ce nu conținește să se deschidă virtual la infinit (s.m.), spre organizări noi concomitent în el și în afara lui.

- oglinda ocazionează oare cu adevărat o travestire a Ființei sau o transvertire a acesteia? Pe acest fond (trans)problematic, se va impune tot mai hotărât viziunea lui Brâncuși ca modalitatea de a situa laolaltă reprezentarea și reprezentatul, ci nu imaginea realității, care realitate nu mai trebuie să apară indirect, în imagine, în simbol, în formule, în conceptul dedus, nici în convenție, ci așa cum ea însăși este, poate fi, sesizabilă, fără referință la realitatea spațială, încât reitatea și reprezentarea se află laolaltă într-un domeniu propriu de semne, intermediar, dincolo de dualitatea subiectivității și a lumii.

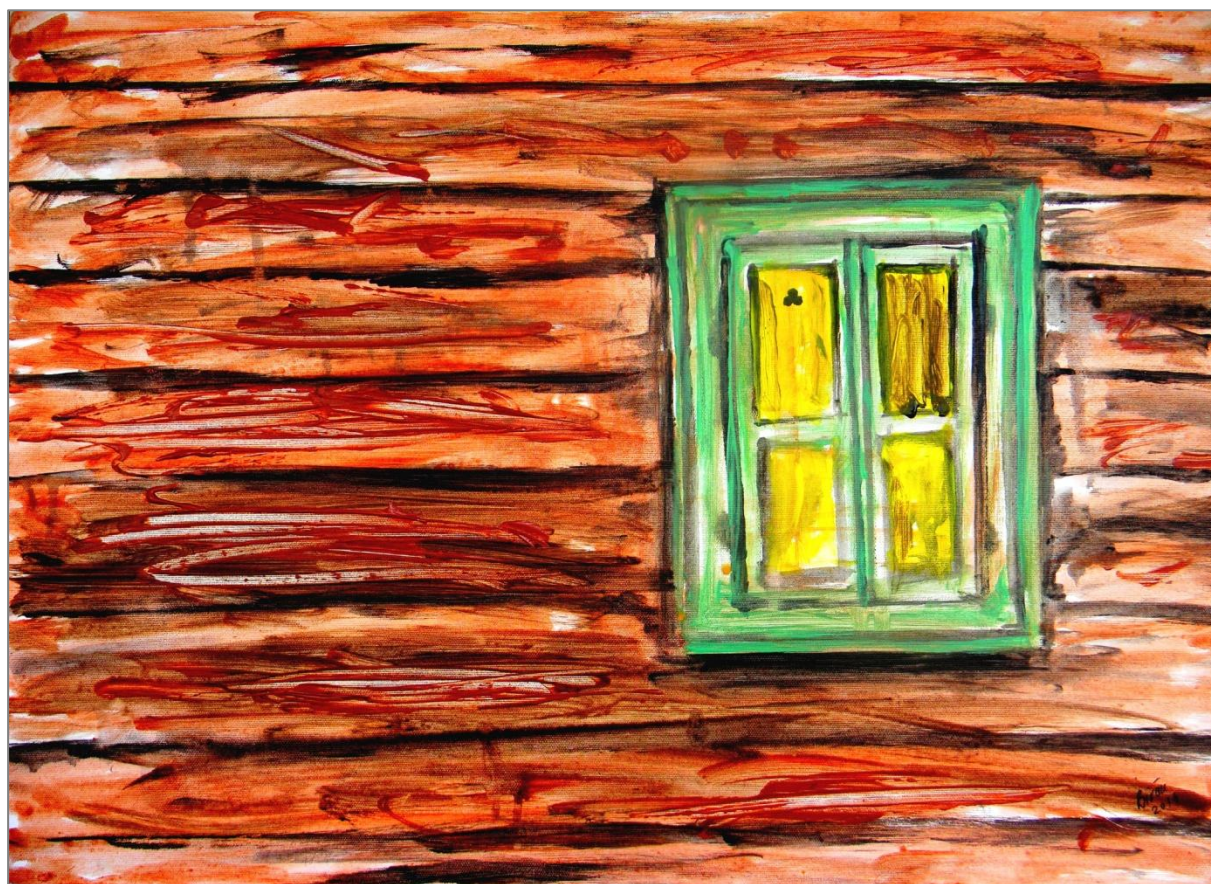
Astfel, rostirile aforistico-metaforice, Brâncușiene, vizând dincoloitatea, s-au metamorfozat în transrostiri ontologice și antologice. Particularitatea literaturii sale constă în faptul că ea este un limbaj cu mai multe nivele posibile de înțelegere. Ca atare l-am lăsat pe autor „să vorbească”. În această vorbire trebuie să distingem nu numai spusa, ci tot ceea ce autorului însuși îi fusese încredințat, ceea ce-n spusa lui era împărtășit. Am îndrăznit, totuși, și să descopăr ceea ce autorului însuși îi era ascuns [11], deși Brâncuși a dat la iveală lumi nebănuite cu dalta și cu inteligentul cuvânt metaforiza(n)t. Dacă am reușit ceva în plus e OK!

Note bibliografice:

1. Constantin Zărnescu: *Aforismele lui Brâncuși; Zalmoxis-R.* „Fapta transilvăneană”, 1994, p.93
2. Ștefan Stăiculescu: *Brâncuși, cioplitorul în duh*; ed. Academica Brâncuși, Târgu-Jiu, 2008, p.113
3. Constantin Zărnescu: *Aforismele și textele lui Brâncuși*. Prefață de Marin Sorescu; Fund. - Edit. Scrisul Românesc, Craiova, 2009
4. Idem, ibidem, p.71
5. Ibidem, p.72
6. Jean-Jacques Wunenburger: *Viața imaginilor*; trad. de Ionel Bușe; ed. Cartimpex, Cluj, 1998, pp.116-117
7. Idem, ibidem, p.119
8. Ibidem
9. Constantin Zărnescu: *Aforismele și textele lui Brâncuși*, p.72
10. Ernst Cassirer: *Eseu despre om. O introducere în filosofia culturii umane*; trad. de Constantin Coșman; ed. Humanitas, București, 1994, pp.41-43
11. W.Dilthey: *Die Entstehung der Hermeneutik, în Gesammelte Schnffen*, V.Band, 6.Aufl., Stuttgart, 194, p.331; H.G.Gadamer: *Wahrheit und Methode; Grundzüge einer philosophischen Hermenutik*, 4. Aufl., Tübingen 1975, p.280

Ilie – Petru BIRAU, artist plastic

PROF. UNIV. DR. ION MOCIOI**PETRU BIRĂU ȘI UNIVERSUL SĂU MAGIC**

Petru Birău este un artist format, cu un stil propriu, o tematică aleasă, neîntâmplătoare, care își menține rădăcinile în ceea ce are poporul român mai bun, casa, care dincolo de magie și de adăpost, este un obiect de artă. Seva artei sale vine din puterea poporului român de a pune sufletul în tot ce crează. Aceasta este prima trăsătură a creației lui Birău. El nu s-a rupt, prin școlarizare, de lumea în care a apărut, pentru că arta lui este o explozie a frumosului păstrat în familia tradițională românească. În lucrările lui vedem linia tradițională a artei populare pe care o duce mai departe. El păstrează tocmai frumosul din tradițional și dacă va merge pe linia aceasta, va descoperi multe profunzimi ale sentimentelor umane, pentru că poporul acesta freamătă de un suflet încărcat de frumos.

Birău este un exponent al adevăratului artist care se consideră continuator al artei populare. În primul rând el a luat din gândirea artiștilor populari ceea ce se numește esența realității, pe care o găsește în elementele intrinseci ale artei populare pe care știe să le aducă prin stilul său la o formă personală de prezentare și te determină să admiri nu doar ce face artistul, dar și rădăcinile acestei arte pe care o creează după modelul popular.

Birău are puterea de sinteză a creatorului popular într-o tratare specială a esenței formelor preluate artistic din realitate, folosind o economie a mijloacelor

plastice prin care poate să transmită niște idei geniale. Portretul omului în arta sa este tratat cu totul aparte. El știe, cu puținătatea elementelor folosite, să exprime gânduri mari printr-o stilistică proprie cu totul deosebită, pornind de la arta populară.

Petru Birău nu face nimic gratuit, numai de dragul artei, el meditează mult până ajunge să aducă în opera sa elemente ale realității, de fapt el trece printr-un proces de gândire artistică în care se manifestă puterea talentului său legat de lumea din care provine, pe care o omagiază în lucrările sale.

Ilie – Petru BIRAU, artist plastic

TOIAGUL ODRĂSLIT

Părintele Gheorghe Colțea,
Toiagul Odrăslit. Dialoguri inedite.
Zburând peste prăpăstii,
 Editura Andreiana, Sibiu, 2015,

De la bun început, doresc să recunosc și dezvălui adevărul că am apreciat întotdeauna activitatea bogată, frumoasă, densă și consistentă, multiplă și variată a *Părintelui Protopop Gheorghe Colțea*, articolele, interviurile pe care le-a acordat sau discursurile și predicile pe care le-a susținut, în diferite împrejurări și cu diferite ocazii, altfel spus, toată activitatea sa pastoral-misionară, caracterul și cultura foarte vastă și solidă de care dispune, de asemenea (și) dragostea sfinției sale pentru cultura, arta și spiritualitatea autentică!...

Sunt de-a dreptul mișcat și impresionat de capacitatea și puterea preacucerniciei sale de muncă susținută, pe care o desfășoară, cu timp și fără timp, și bine face că are această atitudine față de viață, față de semenii și cunoștii săi, care nu sunt puțini și care, dacă sunt sinceri și onești, îl apreciază și îl admiră foarte mult, fiindu-i cât se poate de recunoscători, așa cum încerc să-i fiu și eu!...

Cu alte cuvinte, *Părintele Protopop Gheorghe Colțea* este cunoscut iubitorilor de credință autentică și de înaltă spiritualitate prin cuvintele sale de o vibrație duhovnicească profundă și veritabilă sa credință, transmise nouă și prin emisiunile Radio și TV Trinitas ale Patriarhiei Române, difuzate în ultimii ani. Nu există suflet creștin românesc, iubitor de frumos și de viață spirituală, care, cunoscându-l, auzindu-l sau văzându-l, pe drum sau la locul său de muncă, în mașină sau în fața ecranului de televizor, să nu fi fost mișcat de cuvintele pline de sensibilitate, credință, iubire și dăruire ale sale, izvorâte din preaplinul unei inimi bogate în experiențe și sensibile în a le împărtăși și altora, spre descoperirea adevăratei căi spre desăvârșire și prin împreună călătorie pe „poteci” de credință.

O astfel de cunoaștere a sufletului său larg, în care Dumnezeu și aproapele ocupă locuri privilegiate, ne oferă lucrarea sa *Poteci de lumină. Douăzeci și una de trepte spre rai. Gânduri rostite*, publicată la Editura „Andreiana”, a Mitropoliei Ardealului, în anul 2013, care cuprinde dialoguri

GOMBOȘ, Stelian,
 doctor în teologie, București

teologice cu Părintele Cătălin Dumitrean pe marginea textului unor Sfinte Evanghelii, abordând realități pastoral – misionare specifice lucrării Sfintei Biserici în contemporaneitate. După cum se știe, dialogurile au fost înregistrate și difuzate în diferite emisiuni ale Radio Trinitas al Patriarhiei Române.

Acum asistăm la nouă etapă în activitatea teologică și spiritual – duhovnicească a *Părintelui Protoiereu Gheorghe Colțea*, prin publicarea, în acest an – 2015, tot la Editura „Andreiana” a Arhiepiscopiei Sibiului și tot cu binecuvântarea *Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Laurențiu Streza*, a cărții de față – *Toiagul Odrăslit. Dialoguri inedite. Zburând peste prăpastii*, lucrare ce cuprinde dialogurile duhovnicești pe care *Părintele Paroh Gheorghe Colțea* le-a purtat telefonic, în anul 2014, cu Mihaela Motorga, o tânără evlavioasă, care, pe o perioadă determinată, și-a ispășit pedeapsa la Penitenciarul de femei din localitatea Târgșor, județul Prahova, și care, în timpul detenției și a penitenței, a trecut printr-o convertire exemplară, volumul de față fiind, în fond, un veritabil jurnal duhovnicesc, cu aspecte patericale, ce constă într-un dialog spiritual de o calitate exemplară, superioară.

Și, ca să facem o legătură sau o punte cu lucrarea anterioară, protagonist acestei cărți l-a cunoscut și abordat pe *Părintele Gheorghe Colțea* datorită sau în urma unor emisiuni Radio Trinitas, pe care ea le-a ascultat în diferite momente de cumpănă sufletească și dilemă existențială și duhovnicească!...

Este foarte interesant faptul cum se leagă și delușesc lucrurile, cum decurg ele unele din altele, în toate observându-se și descoperindu-se mâna, mila și providența, proniatoare, divină al Lui Dumnezeu – Preabunul și Atotmilostivul!...

Altfel spus, potrivit *Prefetei Înaltpreasfințitului Părinte Dr. Laurențiu Streza – Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului*, ce deschide volumul, și în care arată prețuirea pe care i-o acordă *Înaltpreasfinția Sa Părintelui Protopop Gheorghe Colțea*, nu doar pentru calitățile sale administrative, de preot și protopop de reală și înaltă vocație sacerdotală și profesională, ci și pentru calitățile sale omenești, vom observa și constata că lucrarea de față, *“Toiagul Odrăslit. Dialoguri inedite. Zburând peste prăpastii”*, cuprinde dialogurile purtate de către autor cu o fostă deținută dintr-un penitenciar românesc, după eliberarea acesteia din închisoare.

Protagonista cărții, adică deținuta Mihaela Motorga, nu este nici originară din localitatea Moeciu de Jos, județul Brașov, unde autorul slujește la altarul străbun al Bisericii noastre strămoșești și nici nu îl cunoștea de dinainte de intrarea în închisoare. Întâlnirea s-a făcut, așa cum am mai spus, prin intermediul acestui atât de benefic mijloc de misiune, de comunicare și cuminecare, pe care îl reprezintă postul Radio Trinitas.

Mihaela Motorga l-a ascultat în timpul detenției pe *Părintele Gheorghe Colțea* la numeroasele emisiuni la care a participat în studiourile Radio și TV Trinitas, iar după eliberare a dorit să îl și cunoască, personal, față către față, fapt întâmplat aievea!... Mă gândesc ce momente unice, ce emoții sfinte și ce încărcătură și tensiune sufletească și spirituală a fost, atunci și acolo, când s-au întâlnit cei doi – Părintele și Ucenicul!... File de Pateric, nu alta!...

Mai trebuie să menționăm că *Părintele Gheorghe Colțea* a participat la peste o sută de emisiuni Radio și TV, din mass-media audio-vizuală, locală și națională, bisericească și laică, emisiuni cu caracter apologetic – pastoral – misionar și teologic – spiritual – duhovnicesc...

Înainte de întâlnirea personală și cunoașterea față către față, cei doi protagoniști ai acestui volum poartă câteva dialoguri telefonice în care autorul – Părintele Gheorghe Duhovnicul îi răspunde Mihaelei – fiica duhovnicească, la frământările pe care ea le are odată cu revenirea în viața de libertate și dorința ei sinceră de a se reintegra, așa cum se cuvine, în societate.

Din aceste dialoguri aflăm și despre rolul și importanța preoților în închisori și penitenciare, despre care dă mărturie, certifică și confirmă interlocutoarea *Părintelui Gheorghe Colțea*, această mărturie fiind o dovadă în plus a activității benefice și

pozitive pe care Biserica o realizează în misiunea Ei în asemenea locuri, unde se (re)găsesc persoane ce au o sensibilitate mai pronunțată față de diferitele situații și realități sociale...

Mai trebuie remarcat faptul că lucrarea de față nu cuprinde însă numai aceste conversații, dialoguri și convorbiri telefonice – cu accentuat caracter spiritual – duhovnicesc și pastoral – misionar, ci ea cuprinde și trei eseuri extraordinare, alcătuite, scrise și semnate de către *Părintele Gheorghe Colțea*, cartea având, deci, și conturul sau aspectul unui jurnal, fiindcă autorul (ne) prezintă, în mod episodic, anumite momente și evenimente din viața lui și a familiei sale, care au legătură directă (și) cu discuțiile telefonice și, care, totodată, au conexiune nemijlocită (și) cu activitatea publicistică și râvna ori zelul pastoral – misionar de care a dat, și dă în continuare dovadă, *Părintele Protoiereu Gheorghe Colțea*. (p. 7).

Prin urmare, dialogurile lucrării de față descriu zbuciumul interior și frământările lăuntrice, autobiografice, ale Mihaelei Motorga în fața unui Părinte duhovnicesc, pregătit să asculte, cu o liniște deosebită, special, înălțătoare, durerile și spasmele sufletești ale unui fiu pământean. Chiar merită să fii părtaș acestui dialog și să treci, cu ajutorul empatiei, prin situațiile descrise, ca un personaj invizibil, care, astfel, ia parte la o interesantă poveste de viață!... (p. 12).

Între altele, este sugestivă și impresionantă afirmația Mihaelei, plină de recunoștință, apreciere și admirație la adresa *Părintelui ei Duhovnic – Gheorghe Colțea - Sacerdotul, Colecționarul, Aghiograful și Misionarul*, în care spune că „Vizitându-l în zona Bran – Zărnești, participând la Sfânta Liturghie oficiată de dânsul, am simțit puternic prezența lui Dumnezeu, a îngerilor și a Sfinților în viața dânsului. Într-adevăr Părintele îl simte alături de el pe îngerul său păzitor, cum îl supraveghează” și, în consecință, „îmi doresc din tot sufletul ca Dumnezeu să mă ajute să urmez întocmai sfaturile și îndrumările *Părintelui Gheorghe* și fie ca pentru rugăciunile Părintelui viața pe care o voi trăi de aici înainte, să fie doar pentru a aduce mulțumire Bunului Dumnezeu!” (pp. 17 – 18).

În altă ordine de idei, vom reține și sublinia faptul că avem, până la urmă, în fața noastră o carte grea, densă, altfel spus, o carte care nu se citește foarte ușor. De ce? Fiindcă avem de-a face cu o carte despre cunoașterea lui Dumnezeu și care, deci, trebuie citită cu atenție, implicare, asumare și responsabilitate. Cunoaștere care devine „palpitantă, apăsătoare, dureroasă, bucuroasă, care trezește în ființa noastră responsabilitatea și încălzește rugăciunea și care o face să se strângă mai mult lângă Dumnezeu” (Cf. Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Stăniloae).

Concepută sub forma unui dialog, cartea abundă de teme și subiecte majore ale existenței omului modern, de întrebări, de răspunsuri, de îndoieli, dileme și provocări. În primul rând, așa spune că este o carte despre duhovnicie. O spovedanie făcută public, cu curaj și asumare, atât de penitent cât și de către duhovnic. Un duhovnic care muștră, dar nu ceartă, cu blândețe, oblojește și tămăduiește răni, redă speranța dar, mai ales, dă soluții.

În al doilea rând, cred că lucrarea este un adevărat și profund tratat despre recuperarea omului pierdut în propria ființă, care se redescoperă încet, cu sincope, și care se regăsește pe sine prin descoperirea și reconsiderarea apropiatului.

În al treilea rând, cartea este un veritabil exemplu al punerii concrete în practică a învățaturii de credință a Ortodoxiei. Adică, felul în care se poate raporta omul modern la duhul Evangheliei, într-un mod cât se poate de direct și real.

Nu în ultimul rând, cartea este împărtășirea unei experiențe care poate fi a oricărui dintre noi, comună, universală și, totodată, una foarte specială și unică. Pentru că aflarea lui Dumnezeu pe cărările vieții trebuie să fie propria noastră experiență.

În acest fel, cartea se recomandă de la sine; te pune pe gânduri, într-un cuvânt, te răscolește.

Așadar, cu această carte, *Părintele Protoiereu Gheorghe Colțea* nu surprinde ci afirmă și, mai ales, confirmă. După volumul anterior, intitulat „*Poteci de Lumină. Douăzeci și una de trepte spre Rai*”, ea apare ca o necesitate, ca o împlinire așteptată, realizată, împlinită și desăvârșită. Ca atare, și preotul și credinciosul vor găsi și regăsi în rândurile ei acea învățătură

a lui Dumnezeu prin care omul își rostuieste și rânduieste neîncetat, neîntrerupt și neconținut viața (pp. 555 – 556).

Revenind puțin la conținutul și cuprinsul lucrării, vom remarca și reține faptul că această carte debutează cu o „Însemnare biografică”, un autentic portret în cuvinte, în care *Părintele Gheorghe Colțea* își mărturisește unele din momentele și evenimentele capitale ale vieții și formării sale umane, teologice și spirituale.

Din paginile acestui capitol se remarcă dragostea și recunoștința pe care o poartă părinților săi trupești, precum și părinților săi spirituali, între care strălucesc învățătorii și profesorii săi din școală, din Seminar și Facultate, și, în mod deosebit, Ierarhul său. În fiecare din momentele importante și formative ale vieții sale Părintele a căutat să regăsească pașii lui Dumnezeu în lume și în sufletul său (pp. 10 - 12).

Mai departe, vom constata cu toții că notele dominante ale acestei cărți, ca de altfel și a celei anterioare, sunt sinceritatea, fidelitatea și continuitatea față de textul biblic, scripturistic și gândirea Sfinților Părinți, „respectarea învățăturii de credință și a valorilor, create de înaintașii noștri, teaurizate de Biserica” (p. 26).

Caracterizându-se în câteva cuvinte, *Părintele Protopop Gheorghe Colțea* ne-a lăsat pagini de reală antologie creștină. Puține sunt, în literatura duhovnicească, paginile de lirismul acestora, din care se reflectă dreapta credință, echilibrul, realismul și discernământul duhovnicesc, dreapta socoteală ori socotință, smerenia, buna-cuviință, omenia, credința, dragostea de toți și de toate, adică și de cei ajunși pe buza prăpastiei ce duce către Infernul din care au și gustat puțin cât și de cei deveniți sfinți și sfințitori, casnici ai lui Dumnezeu, în Împărăția lui cea cerească și veșnică, toate la măsură dumnezeiască, am putea spune.

Cu sufletul său totdeauna larg și pururea cald, în care se conține, se cuprinde și încapă o lume întreagă, lumea satului românesc de altădată, cu țăranii și ciobanii săi, cu intelectualii și preotul ei, cu dascălul și profesorii săi, *Părintele Gheorghe Colțea* se dorește a fi, mai presus de toate, un *om, un Adam în repetiție* (p. 12), dar un Adam răscumpărat prin Jertfa Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Un suflet emotiv, sensibil, delicat și profund, pentru care emoția este „ușă spre rai” (p. 243), iar profunzimea iscoditoare și plină de bun-simț duhovnicesc, o cale spre apropierea de Dumnezeu.

Astfel, Sfinția Sa este profund pătruns de conștiința demnității și a responsabilității Preotului și, mai cu seamă, a Părintelui Duhovnicesc în fața lui Dumnezeu și a lumii. Preotul este „un om luat din lume de către Tatăl și dăruit Fiului” (p. 67), „singurul dar pe care și-l fac persoanele Sfintei Treimi” (p. 67), „cea mai valoroasă proprietate a lui Dumnezeu” (p. 70), „om al speranței și al mângâierii” (p. 276), ucenic al lui Iisus, or, „nici o dregătorie nu are o asemenea spendoare. Nici o dregătorie nu are o asemenea responsabilitate. Nici o vocație nu poate bucura sufletul omului, așa cum îl bucură vocația preotească” (pp. 70 - 71).

Părintele sau Preotul Duhovnic deține „secretul cheilor Împărăției lui Dumnezeu, nu prin știință, ci prin Har” (p. 319). El „este sacerdot. Preotul nu este funcționar public, nu este politician, nu este judecător, nu este psiholog, nu este asistent social și nu este nici manager al vreunei societăți. Este posibil ca preotul să fie priceput la multe, dar vocația lui fundamentală este aceea de a sluji lui Dumnezeu” (p. 367).

Dacă Sfânta Scriptură și întreaga spiritualitate ortodoxă fac din temerea de Dumnezeu început al înțelepciunii (*Ps* 111,10), autorul acestui volum, fundamentându-și reflecțiile, aprecierile, discuțiile și dialogurile pe cuvintele inspirate ale Scripturii, arată, într-un limbaj demn de „zicerile” filocalice, faptul că „înțelepciunea este tron dumnezeiesc cu șezut de dreptate și cu spătar de iubire, este calea smereniei, dar, în același timp, e sămânța mândriei de a fi fost răscumpărați de Iisus Hristos” (pp. 37 - 38), că „înțelepciunea este harul care te face să rostești «există Dumnezeu» și zvârcnirea sufletului care dorește să strige: «Mare ești, Doamne, și minunate sunt lucrurile Tale»” (p. 38).

Spirit moral înalt, generos și nobil, dar și corect, drept și onest, autorul nu acceptă compromisul și laxismul religios și moral, fiind profund convins de sublimitatea Ortodoxiei, căci, arată Sfînția Sa, „a căuta adevărul este, de fapt, calea care te duce la Ortodoxie” (p. 307), iar „drumul spre Rai este doar unul singur – Iisus Hristos Domnul” (p. 317).

Între acestea, la loc de mare cinste este rugăciunea, care devine un adevărat „refren perpetuu” (p. 288), este o adevărată respirație, un dialog existențial cu Părintele Ceresc, „cordonul ombilical care îl leagă pe om de Dumnezeu” (p. 366), „coarda pe care omul, ca un alpinist, se cațără spre Dumnezeu” (p. 366).

Ei, toate aceste învățături și principii autentic creștine le-a împărtășit *Părintele Gheorghe Colțea* Mihaelei, și, prin intermediul sau cu ajutorul acestei lucrări, și nouă, cititorilor și drept-măritorilor creștini!...

Volumul *Părintelui Propopop Iconom Stavrofor Gheorghe Colțea* cuprinde, așadar, experiențe de viață și cuvinte de învățătură, dar nu în sensul unor predici convenționale, documentate exhaustiv din punct de vedere exegetic, biblic sau dogmatic, ci cuvinte, ziceri și convorbiri vii, despre viață și spre viață înaltă, adresate omului contemporan atât de frământat, care caută răspunsuri existențiale tuturor acestor frământări.

Iar convingerea fermă a autorului, mărturisită de-a lungul paginilor volumului, este aceea că „preadulcele și preamiloștivil” (p. 172) „Iisus Hristos a răspuns celor mai importante probleme ale oamenilor, sănătatea și hrana” (p. 171), nu doar celor trecătoare sau lumești, ci mai ales nevoii de sănătate spirituală și de hrană sufletească. Iar prin osteneala sa, autorul dorește să dea, tuturor, curaj și speranță, abia mai apoi învățătură (p. 302).

Toate acestea mărturisesc despre un suflet sensibil până la „lacrimi și tăcere”, dar și dezvoltările unui teolog fin, al nuanțelor, subtilităților și profunzimilor morale.

Iar pentru *Părintele Protoiereu Gheorghe Colțea*, așa cum ne mărturisește în prezentele pagini, „sensibilitatea este o aleasă calitate a sufletului omenesc” (p. 113), „o caldă și tainică catifelare a sufletului” (p. 114), manifestată în relație cu Dumnezeu, cu lumea întreagă și cu aproapele. Iar forma cea mai înaltă de sensibilitate este cea a sfinților care „înnobilează sufletul omului pentru că ei înșiși sunt sensibili și nobili” (p. 114).

Tuturor creștinilor drept-slăvitori le sunt acestea „adevărate scări, care se oferă cu generozitate și ne îmbie să-i călcăm treaptă cu treaptă pentru a urca la cer” (p. 123), „cărje care ne ajută să mergem, pe noi cei care avem picioarele frânte din cauza păcatelor noastre” (p. 180), „secretarii din antecamera biroului Împăratului” (p. 180), „mâini ale lui Dumnezeu pentru creație” (p. 181). Însă, precum observă Părintele Gheorghe, în urcușul nostru duhovnicesc spre omenie și desăvârșire „important este să găsim scara și mai important este să ne folosim de ea pentru a urca” (p. 124).

Avem convingerea că parcurgerea paginilor cu adevărat inspirate și emoționante ale volumului *“Toiagul Odrăslit. Dialoguri inedite. Zburând peste prăpastii”*, al cărui autor este *Părintele Iconom Stavrofor Gheorghe Colțea, Protopop al Protopopiatului Bran - Zărnești, din ținutul Branului*, va oferi cititorului, după cum i-a oferit și Mihaelei, răspunsuri și sensuri existențiale profunde, constituind, deopotrivă, o invitație la cunoașterea autorului și a bogatelor sale trăiri și experiențe duhovnicești, dar și a frumuseților și înălțimilor sublime ale credinței ortodoxe, prezentate prin filtrul sensibilității sale și într-un limbaj deplin adaptat omului contemporan și profundelor sale nevoi.

Astfel stând lucrurile, salutăm cu multă bucurie spiritual – duhovnicească această nouă apariție editorială, acum, în *Anul omagial al misiunii parohiei și mănăstirii azi*, fiind convinși că lucrarea de față se va bucura de o bună receptare în rândul credincioșilor și a publicului cititor, asemenea (și) celorlalte volume semnate de harnicul și dedicatul autor. (p. 7).

În altă ordine de idei, mijlocirea și minunile unor sfinți (optzeci de sfinte moaște la număr) cinstiți și îndrăgiți, în mod deosebit, de către Părintele Protopop de Bran - Zărnești, amintind aici pe Sfântul Ierarh Andrei Șaguna și pe Sfinții Rafael, Irina și Nicolae, sunt

evocate în rândurile acestei cărți. Exemplul personal de dialog și relație spirituală cu sfinții pe care *Părintele Paroh Gheorghe Colțea* îi cinstește în mod special, prin cultul acestora la Biserica parohială din Moeciu de Jos, Protopopiatul Bran - Zărnești, convinge cititorul de puterea harică izvorâtă din Biserica Sfinților, o Biserică lucrătoare și mântuitoare.

Așadar, parcurgând și străbătând cele 556 pagini, structurate în cele 16 de titluri, dintre care 8 capitole, ale acestei cărți, vom concludiona că lucrarea de față este una de factură polivalentă, diversă, densă, consistentă și bogată ori variată: dogmatică, doctrinară, liturgică, canonică, scripturistică, patristică, istorică, apologetică, patriotică, misionară, pastorală, catehetică, spirituală și duhovnicească!...

Este un volum - dezbateri a unor probleme foarte variate, complexe, complete și foarte actuale sau contemporane...

Prin urmare, acum, în încheiere, știind, din propria-mi experiență, că fiecare întâlnire cu *Părintele Protopop Gheorghe Colțea* este un prilej de mare înălțare sufletească și de sărbătoare, asemeni întâlnirilor învățăcelilor cu marii filozofi ai vremii antice precum Platon, Plotin, Socrate, Aristotel, fiindu-ne pildă demnă de urmat, de înțelepciune, abnegație și dăruire, mă (mai) gândesc ce repede îi uităm noi pe acești oameni, pe acești slujitori ai vieții noastre bisericești și ai spiritualității noastre duhovnicești, fiindu-le prea puțin recunoscători pentru toate câte ne-au făcut și ne-au dăruit ei nouă!...

Astfel stând lucrurile, acum, în încheierea acestui material, de suflet și pentru suflet, vom susține că demersul misionar al Bisericii noastre și al slujitorilor Ei, trebuie să cuprindă conceptul conform căruia Biserica nu este în fond doar comunitatea cu număr mare sau foarte mare de membri, ci chiar și cea cu numărul cel mai mic, dar în care sălășluiește mărturia cea duhovnicească despre trăirea în viața noastră a vieții lui Iisus Hristos, cea autentică.

„Astfel înțeleasă, misiunea nu este reprezentată de un proiect grandios, asemeni unei caracatițe care cuprinde totul în sine – acesta este de dorit numai pentru a conferi unitate de plan și acțiune sistemului – ci de intervenția în micro, de îndeplinirea misiunii de păstor de suflete și a aceleia de următor al Mântuitorului, calitate pe care o are orice creștin botezat, nu numai clericul și nu numai cei cu anumite răspunderi în Biserică.”

Așadar, iată și de aici constatăm faptul că Biserica și, mai zis, Ortodoxia este o formă de creștinism (nesecularizată în conținutul și fondul ei intrisec) extrem de rafinată, de nobilă, de fină, pe care puțini o știu astăzi aprecia sau gusta în profunzimile ei dintru început, lucru pentru care ne rugăm Lui Dumnezeu – Cel în Treime preamărit, să ne ajute și să ne lumineze mințile noastre, cele acoperite de umbra păcatului și a morții!...

Totodată, distinsului și vrednicului autor, pe care ținem să-l felicităm, cu toții, (și) pentru această lucrare, și pe care o recomandăm tuturor cu toată căldura, îi dorim să ne mai hrănească mințile și sufletele noastre și cu alte lucrări ziditoare și folositoare nouă și urmașilor noștri, arătându-ne prin toate acestea dragostea sau atașamentul față de valorile perene ale Bisericii și neamului nostru Românesc, precum și vivacitatea ori tinerețea spirituală cu care l-a înzestrat Dumnezeu – Cel în Treime Slăvit și Lăudat, pe devotatul și iubitul Său fiu – slujitor, și, totodată, îi dorim să aibă parte, în continuare, de folositoare bucurii, de binecuvântate mângâieri și de nemărginite împliniri duhovnicești, atât aici pe pământ, cât mai ales dincolo, în lumea cealaltă – a Împărăției Cerurilor, unde să se bucure de înveșnicita comuniune cu Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, în lumina cea neînserată a Sfintei Treimi! Amin!...

ANDREI MOCUȚA

POEME

Hăul răcoros

După moarte, toți cei
care nu sunt mormoni
merg în Hăul răcoros.

Reformații, budiștii,
baptiștii, catolicii,
musulmanii, evreii,
și cavalerii Jedi.

Plonjează în Hău cu
stângăcia unui cadavru,
dar respectă regulile de
circulație ale acestei lumi.

ATENȚIE
LIMITĂ DE VITEZĂ
175 KM / ORĂ.

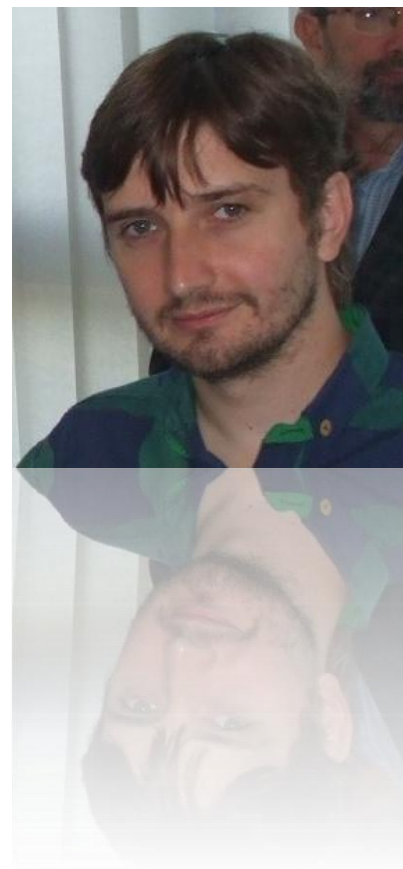
Dante și Beatrice

Dante e chel și are în creștet
un semn din naștere.
Când greșește un vers,
semnul alunecă înainte și-napoi
ca un patinator epileptic.

Între Dante și barul unde lucrează
Beatrice sunt 9 km de bere.

Când intră în bar își șterge tălpile
de cărți putrezite pe jumătate,
ca merele sub un copac,
și se pierde printre bețivi până
când Beatrice nu-l mai recunoaște.

Așa cum copiii se adresează femeilor
spunându-le „mamă”,
bețivii ar trebui să li se adreseze
chelnerițelor spunându-le „Beatrice”.

MOCUȚA, Andrei,
poet, prozator, Curtici

Polițiștii sufletului

O sirenă cântă la umbra
unui nor
și privește în apele adânci
ale propriei vieți.

Corăbiile se prăbușesc
lângă patul ei,
privind-o cum doarme,
cu fundulețul în sus
și fața în pernă.

Visele ei nu vor să crească
la fel de mult
ca dragostea marinarilor
fiindcă sirenele sunt
o categorie a stării civile
și lucrează pentru ei,
iar ei sunt polițiștii sufletului.

Întoarce o casă bântuită pe dos

Întoarce o casă bântuită
pe dos
și vei găsi o fantomă
cu alți ochi, alt suflet
care se-mbată de frumusețe
și se holbează la lume

Ca la un buchet de morminte
pe care îl pune cu grijă
într-un vas nevăzut.

Posibilitățile infinite ale viselor

Cea mai mare greșeală
pe care o poți face
e să crezi
că ești în viață,
când de fapt dormi
în anticamera vieții,
combinând
starea de veghe
cu posibilitățile infinite
ale viselor.

Când meteorologii anunță că plouă

Când meteorologii
anunță că plouă
și asta nu se întâmplă,
melcii își anulează
rezervările
pentru micul dejun.

Când meteorologii
anunță că plouă
și asta nu se întâmplă,
florile ciocnesc
un pahar de oțet
cu Isus.

Când meteorologii
anunță că pleci
și asta se întâmplă,
cumpăr timbre
care trimit scrisorile
înapoi în trecut.

Mi-a căzut unghia

După patru luni
de chin
mi-a căzut unghia.

Era pe jumătate
desprinsă
dar nu mă puteam
despărți de ea,
ca o relație proastă
din care nu mai ieși
dar știi că oricum
se va termina.

Am ascuns-o
sub pernă
sperând că-mi va
călăuzi visele
spre femei frumoase
ce-și rod unghiile
în timp ce se uită
la film.

POEME

A CREDE ÎN DUMNEZEU

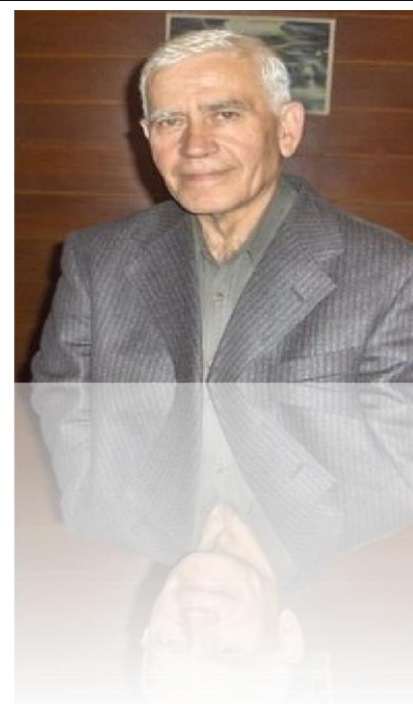
Ca să crezi în Dumnezeu
 Trebuie să ai în permanență,
 Suflet de copil, mare, care visează cu ochii deschiși,
 La tot ceea ce a zămislit harul Domnului.
 Pentru a crede în Dumnezeu,
 Trebuie să te retragi lângă nisipul, curat, al mării
 Și să-ți faci timp și să construiești castele de nisip
 De unde să poată privi îngerii
 Ce poartă, pe aripi, poruncile Domnului,
 Doamne, ce iubire mai mare poate să-ți umple sufletul
 Dacă nu cea a Tainelor și a Rânduiei
 Pe care să le ducem cu cea mai aleasă sfințenie,
 Cu iubire, către, Tine Bunule și dragule Dumnezeu, Tatăl.

UNDE ESTE DUMNEZEU

Eu nu vă întreb unde se află Dumnezeu
 Fiindcă știu că El este peste tot ce există sub soare
 Și unde se odihnește cel ce ne dă lumină și căldură.
 Mai știu că nu pot trăi, fără a mă gândi și fără a crede
 În Dumnezeu.
 De aceea, Slavă Ție, zic, cu rugămintea de a fi, mereu, cu mine,
 Pentru a sălășlui, împreună, pe sub cupola cea mare a cerului
 Sub privirile tale, Doamne, se dechid toate cărările
 Ce duc spre casa Ta,
 De rugă și smerenie în care se află cuvântul adevărului
 Și al Duhului Sfânt, cât și a pământului pentru îngemănare
 Fă-mi Doamne, inima cât mai curată și nu-mi lua gândul Sfânt
 De la mine, ci întărește-mă cu mântuirea Ta.

EU SUNT POETUL

Eu sunt poetul apropiat de Dumnezeu
 Cel ce poartă, pe frunte, o frunză de laur
 Din care, mereu, cresc cuvinte.
 Eu sunt poetul, apropiat de Dumnezeu,
 Care privește, spre infinitul vieții
 Din mulțimea cea mare,
 Unde le citesc îngerilor, din cartea mea, de poeme,

ȚIC, Miron,
poet, Deva

Prin care trec aripă, de păsări,
Ce mângâie cerul și ne arată calea și adevărul
Care este calea către Dumnezeu, într-o aleasă
așteptare
Și simțim liniștea, cum ne sădește un semn,
Din lumina cea mare
Purtăm bucuria mântuirii lui Dumnezeu
Și izbăvirea ne cuprinde, cu limba Laudei Tale.

CATEDRALĂ DE EMOTIE SFÂNTĂ

E liniște, Doamne, e primăvară-n calendare,
Nu pot fără Tine, îndrăznesc, să te privesc,
Gândul meu, din gândul tău, răsare,
Spune-mi, Doamne, cum să fac să te-ntâlnesc.

Miresmele gândului meu sunt acolo cu Tine,
Le simt pe dinăuntru, cum aleargă prin trup,
Dă-mi doar cuvântul vieții de bine,
Cuvântul tău să-l păstrez frumos, să nu-l întrerup.

Te caut prin Catedrala de emoție, Te întâlnesc,
Te privesc cu ochi blânzi, de cuminte copil,
Tu ești Marele Împărat, pe care-l caut și-l găsesc,
În cerul de lumină. Miluiește-mă, pe mine, fiul
cel umil.

CU INIMA CURATĂ

Stau și privesc, de la geamul grădinii de
brândușe,
În același timp, vorbesc cu Tine, Doamne,
Mă simt ca și când aș fi lângă cuviosul altar.
Miresmele sufletului meu
Trec ca niște mesaje de lumină,
Iar sângele îmi sporește respirația,
Și-mi adună frumusețea poemului,
Simțindu-l, cum se-nalță în suflet,
Cu anotimpul din care răsare smerenia.

Iar gândurile mele,
Se așează pe crucea cea de Taină,
Cum viața ce se-nalță, din viață,
Și eu ajung omul acestui pământ,
Cu Dumnezeu ce mă mântuie în dreptatea Sa.

DOAMNE, BUZELE MELE

Doamne, buzele mele și gura mea
Vor putea să vestească Lauda Ta,
Ca pe o lumină de har, fiindcă eu cred în
Înțelepciunea
Ta. Ție îți cer iertare. Cel drept într-un cuvânt,
Care-mi arată căile, de a mă mântui
Cu bucuria Limbii mele, pentru a-mi fi bine,
Și pentru a putea duce prinosul și smerenia,
Eu știu că nu sunt singur,
Sunt cu Tine, Doamne,
Cuvintele pe care le scriu sunt Cuvintele Tale,
De care mă bucur, că le pot rosti în fața Ta,
Eu nu plec din lumina Ta, adevărată
Fiindcă crucea mea este cuvântul Tău cel Sfânt,
Pentru totdeauna.

FRUMUSEȚEA PLOII

Frumusețea și limpezirea ploii,
Tu ne-o trimiți, Doamne.
De aici, de sub streșina casei mele,
Simt picăturile albe, de ploaie sfântă
Cum îmi strălucesc în ochii mei
Ce privesc, acolo sus, unde nu se stinge
Niciodată dorul că, între cer și pământ
Se află marea comoară Dumnezească,
De mărire și de belșug, spre Lauda Ta.
Ce pe mine, ca om, m-a izbăvit și m-a îndemnat
Să nu fiu nicio clipă fără Tine.
Cu inima mea curată
Îmi fac rugăciunea și port în suflet, numele Tău,
Doamne.

IOANA BURGHEL

POEME

POEM DESCULT

ca o copilărie prea scurtă
 ca un cerșetor
 la marginea timpului
 îți voi dărui
 o pereche de pantofi
 cu tocuri înalte să înveți
 cum se calcă-n picioare
 sufletul lumii
 până când sângele difuz
 va colora lumina
 va învăța cuvintele să cânte
 dincolo de urlet
 până când nu va mai fi
 nimic de neînțeles
 în tot înțelesul acesta.

VIS CU SANDALE ROȘII

în pereții de beton liniștea se despletește
 până la farduri

lipindu-mi amărăciunea de podele
 cu niște degete de greieri degerați
 învăț să plâng
 și să contemplan asfințitul
 (doare mai puțin decât o rătăcire
 prin
 hățișul de zâmbete sparte)

aerul mă toarce sacadat și grav

ca un bolnav de tuberculoză
 întind palmele și tu te afunzi în durere
 ca-ntr-un vis cu sandale roșii
 (dincolo de tot întunericul ăsta
 aș putea să inventez altceva de exemplu
 un ritual cu nebunii lumii rânduți
 pe aceeași sfoară sau să învăț
 un șarpe de pripas să danseze
 la toate festinurile sfinților)

BURGHEL, Ioana,
 poet, Tg. Jiu

o femeie și un bărbat au început să încolțească
lângă pământul acestei singurătăți răsturnate

și toate acestea pentru niște sandale roșii

DORINȚĂ

Să rătăcești, Doamne, cutia
mea cu pământ
singurătatea își are legile ei

e greu când se crapă de ziuă
peste cerul din mine

iarba trimite scrisori în
propoziții scurte
nu știu să mă rog
nu știu să cer
car această casă ca o
fantomă
și îngerii plâng agățați de
rochia femeii în roșu

după ce mi-a privit răsăritul în
ochi
cântecul păsărilor cunoaște tremurul frunzelor

am aflat cum morții i se
potrivesc toți pantofii
și cum niciun plâns nu arde
ca lacrima Ta.

în ochii demonului
se ascut tăcerile
căderea în mine e
o liniște oarbă

nebunii
aruncă pietrele râzând

tulburi
apele diavolului se limpezesc în
înțelepciuni cartonate

prin orice inimă
un copil se plimbă cu bicicleta
lumina sparge lacătele întunericului terifiant
în timp ce viața apasă pe orbita inimii tot mai
accelerat
până când
cerșetorul bătrân de la capătul străzii
întoarce spatele prezentului și pleacă
târându-și piciorul printre
adevăruri sfărâmate

ÎNTÂMLARE

Am dat peste tine din întâmplare și te-am păstrat
până când/mi-ai rămas mic / mic de tot/ ca o
tăcere/ sau ca un plâns/ sau ca o haină prea
strâmtă/ pe care nu o donez/ dar nici n-o mai port.

În abstractul oricărei clipe/ realitatea e singura
iluzie/ iar moartea unica certitudine

avea soarele un fel al lui de-a asfinți pe ulița
celor mai frumoase tăceri

câteodată
mi se face dor
câteodată
mi se face frică
lumea nu mai crede în sfinți

coborâte în noroiul cotidian
cuvintele se despoaie de sensuri
ca fetele rele de pe centura marelui oraș
fără prea mult rafinament și
cu puțină tocmeală

Dumnezeu împușcă litere pentru niște desene
evocând
oricum
o realitate tălâmbă

însă
peste toate
singurul meu reper va fi acest soare cuminte
asfințind în felul său străin de patimi
peste ulița celor mai frumoase
tăceri

DANIEL MARIAN

POEME

dejun electric

ai dat cu praf de foame
 peste masa-mbelșugată
 și peste tine
 –mbelșugată
 nu mănânc decât masa
 o ronțai de tot până la adene și arene
 în timp ce eu anod
 și tu catene – tu

cerere înaintată îngerului prim

vreau constanta apă de ploaie
 s-o am lângă pat lângă masă
 lângă ușă în buzunar îmi trebuie
 constanta libelulă să am de unde
 aripi cât mai fine de scăldat cu văzul
 deși mi-ar place constanta fluture
 să nu fie totuși pretenții prea mari

iar necunoscutele pădii și greieri
 facă-și de cap și de cozi cât vor
 în vârtejul duminicii perfecte
 care ține mult dincolo de luni
 de dinainte de sâmbătă și de ce-o mai fi

îndoirea formelor în jurul privării de conținut

vârtej fără vânt
 fără foc văpaie
 poem fără cuvânt
 casă fără odaie

tsunami fără valuri
 ajungere fără drum
 'ntreagă lume fără maluri
 chiar de nu știu cum

MARIAN, Daniel,
poet, critic literar, Deva

marea de zei fără olimp
cum ne ducem fără da spre nu
cucul din ceas fără timp
tu fără eu când eu fără tu

prin iarna târzie-ntârziată
ca la primii muguri scoborâți
scuturați din dileme moțate
mă ostoiesc în tihnă 'n-tr-aceea
veșnica povestită ronțaită
sunt tot arătătorul mândrului
ceas deștept în ciuda mea grozav
al tău e și de-ajuns hai no pe bune
adoarme-mă pe după încă
o încălecare/descălecare de sfinți
într-o scânteie poate voi fi
treaz și-atunci sau chiar niciodată

pe când o punem de-o axiomă a nefăcutului

o altă față a umbrei
se rupe dinspre răsărit
ne potcovim astfel mersul
încât să încapă ușor
în conturul zvârcolit chinuit

dacă i-am ști măcar izvorul
acestei beții de taină
poate am pricepe ceva
din legământul cu colțul
de lume care nu ne e de ajuns

c-o furnicătură poate c-un dor
ne descleiem din grelele tipare
ne căutăm prin stele nu ne găsim sub soare
anemici încovoiați în strâmte dimensiuni
dăm iarși dăm tot dăm cu axele de pământ

ce-o mai fi și asta

ce ciuperci bureți dintr-o bleah amara otrăveală să mai zidesc în pierzanie sfântă
să grăiesc între un răcnet și o ragere beteagă
de parc'as fi un moț al naturii care mai și cuvântă
mai bine-mi duc sloiul din suflet într-o fundă de-l leagă

CLAUDIA - GABRIELA MARCU

POEME

EA ȘI EL

fiecare dimineată cu liniștea ei –
doar eu între sunete și vânt
cuprind toamna-ntre palme albastre
lăsând prezentul aici trecutul nicăieri
când din cerul ce-și plânge apusul
răsar din nou ca fiind – Ea și El

ECHIVOC

pustiu plutitor –
s-a topit vâlul inocenței
peste acel apus neștiut de nimeni
când tăcerea silabei întoarsă fiind
către un răsărit
s-a oprit PE UN VERB

FARA SĂ FIU A FI

fără tine stau într-o clepsidră lipsită de nisip
mă preumblu între zorii unui gol repetitiv
fără tine viața - un balans între un ieri și un alt ieri
eu chiar pot să văd puterea luminii
fără tine chem edenul din mine
să-mi sculpteze din nisip singurătăți
când fără să fiu nu pot a fi
asemenea pot să fiu sunt fără a fi – cu tine

POATE

poate că privesc viața cu ochi de copil
printre orele ce trec fără a ne vedea – visez
fără tine aș schiopăta între raze
uneori fără a putea să-ți surprind tăcerea
poate că toate acestea ți se vor părea copilării
poate că exist și sunt atunci
când între noi doar sunetul nopții se mai aude
iar visele-și opresc călătoria-ntre-o gară
aflată nicăieri, dar pretutindeni;
poate toate acestea sunt visele mele
pe care aș vrea să le trăiesc cu tine
căci într-o oarecare zi, poate pentru o eternitate
vom fi noi, doar noi

*MARCU, Claudia –Gabriela,
poet, Timișoara*

Ilie – Petru BIRAU,
artist plastic

Ilie – Petru BIRAU,
artist plastic

COLOCVIUL NAȚIONAL AL REVISTELOR DE CULTURĂ, EDIȚIA A II-A, ARAD, 7-9 MAI 2015

La Arad, într-o atmosferă grea de literatură, a debutat ediția a II-a a Colocviului Național al Revistelor de Cultură.

În cuvântul de deschidere, Vasile Dan, cel care este inițiatorul, organizatorul și sufletul acestui proiect Cultural, exprimă bucuria reușitei, bucuria revederii la Arad a numeroși scriitori.

Președintele Consiliului Județean Arad, Nicolae Ioțcu, apreciază efortul și efectul pe care îl are literatura în asanarea societății.

Gabriel Chifu, vicepreședinte al USR, evidențiază performanțele USR Arad.

Pentru a avea o vedere de ansamblu asupra evenimentului, vom aminti câteva nume dintre cei invitați la Colocviu:

VASILE DAN, GABRIEL CHIFU, IOAN MATIUȚ, ALEXANDRU CISTELECAN, DAN CRISTEA, DANIEL CRISTEA – ENACHE, PAULINA POPA, GEORGE VULTURESCU, IOAN MUREȘAN, ROBERT ȘERBAN, AUREL PANTEA, CORNEL NISTEA, DUMITRU TÂLVESCU, GHEORGHE SCHWARTZ, LIA FAUR, LIA ALB, GHEORGHE MOCUȚA, LUCIAN MOCUȚA, TRAIAN ȘTEF, IOAN MOLDOVAN, HORIA UNGUREANU, DANIEL SĂUCA.

JUDEȚUL HUNEDOARA A FOST REPREZENTAT DE POETA PAULINA POPA, cea care în cuvântul său a vorbit despre problemele cu care se confruntă revistele de cultură în județul Hunedoara, scoțând în evidență marasmul prin care trec redactorii de revistă pentru a reuși apariția în bune condiții a revistelor.

Au fost prezente revistele Uniunii Scriitorilor din România sau cele care apar sub egida Uniunii.

Revista *SEMNE-EMIA* a fost prezentă la Arad.

Dezbaterile au adus o problemă acută ce riscă să devină o gravă plagă pentru societatea românească dacă nu se va adopta o altă atitudine față de revistele culturale, anume pierderea celor tineri care se îndepărtează tot mai mult de cultură, de tot ceea ce are legătură cu sufletul, transformând societatea într-un loc banal plin de mocirla subculturii.

S-a vorbit despre identitatea revistelor culturale, despre profilul revistelor, despre locul, geografic vorbind, unde apare revista.

Au luat cuvântul: Dan Cristea – revista *Luceafărul*, George Vulturescu - revista *Poesis*, Marius Chelaru – revistele *Poezia*, *Convorbiri Literare* și *Carmina Balcanica*, Ioan Matiuț – revista *Arca*, Paulina Popa – revista *Semne-Emia*, Daniel Săuca – revista *Caiete Silvane*, Daniel Crista Enache – revista *România Literară*...

DUMITRU TÂLVESCU

- Lia Faur, Daniel Cristea – Enache și Daniel Săuca, la Colocviul Național al Revistelor de Cultură, Arad, 2015.

Lucian Alexiu,
Ioan Mureșan,
George Vulturescu,
Dan Cristea.

Scriitori la Colocviu

IOAN-SEBASTIAN BARA - Manager Biblioteca Județeană
„Ovid Densusianu”, Hunedoara – Deva

Trofeul Micului Cititor, la a XXXV-a ediție

An de an, apropierea Zilei Internaționale a Copilului ne aduce împreună cu cei mai tineri cititori ai bibliotecii noastre, cititori care, de peste trei decenii, sunt angrenați în cel mai longeviv concurs inițiat și organizat de Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara-Deva: *Trofeul Micului Cititor*. Acesta este un concurs original și incitant, menit să-i atragă pe copii spre lectură, să le dezvolte simțul artistic, să-i familiarizeze cu modul în care ia naștere o carte. Pe baza cărților intrate în bibliotecă în ultimul an, micii cititori, împreună cu juriul, au desemnat cel mai iubit autor de cărți pentru copii, cel mai bun ilustrator de cărți pentru copii, cea mai îndrăgită editură de cărți pentru copii.

Anul acesta, la a XXXV-a ediție a *Trofeului Micului Cititor*, ne-am întâlnit din nou în Sala Mare a Centrului Cultural „Drăgan Muntean” din Deva, mereu neîncăpătoare la activitățile cu copiii, unde a avut loc festivitatea de înmânare a trofeelor la toate secțiunile concursului.

La Secțiunea **Cel mai bun autor de cărți pentru copii** Trofeul a fost decernat autoarei Maria - Veronica Armean pentru cartea „Steaua care strălucește – vol. I – O viață legată de un fir de magie”, Deva, Editura Emia;

La Secțiunea **Cel mai bun ilustrator de cărți pentru copii** Trofeul a fost acordat domnului Tudor Popa pentru cartea „Basmania: precum în Basme așa și pe Pământ”, apărută la Editura Nemira din București.

La Secțiunea **Cea mai bună editură de cărți pentru copii** Trofeul a fost acordat Editurii Arthur din București.

A devenit deja o tradiție ca, odată cu decernarea celor trei trofee, să acordăm în fiecare an un trofeu special și pentru cel mai fidel cititor al nostru. Trofeul a fost acordat elevului Daniel Gheorghe.

VERONICA ARMEAN, deținătoarea
Trofeului Micului Cititor, Deva 2015
 (cel mai bun autor de cărți pentru copii)

**„...UN PRIM PAS SPRE EXPRIMĂRI
 SCURTE...”**

După debutul editorial cu romanul "Steaua care strălucește", Vol. I—, O viață legată de un fir de magie", Veronica Armean vine acum cu poeziile sale ca un prim pas spre exprimări scurte, selectate de autoare după zilele în care trăim și timpul se scurge. Veronica spune:

Este o poveste

Despre o pagină și un condei, despre cărți și autori.

Este o poveste

Despre lumină și întuneric, despre lună și stele.

Este o poveste

Despre moarte și viață, despre frică și curaj....

Să fie poezia scrisă de ea ca o poveste despre lumină și întuneric, despre curaj, curajul de a înfrunța viața acestor vremuri care ne vremuiesc. Cu siguranță, Veronica dorește, și, cu siguranță, va reuși, în viitor. (Paulina Popa)

CEI CE VĂD LUMEA DIFERIT

Cei ce văd lumea diferit
 Sunt cei ce se îmbată cu parfumul cărții,
 Sunt cei lipsiți de putere în fața poveștii,
 Care dau dovadă de o inimă plină de curaj
 În fața realității.
 Cei ce văd lumea diferit
 Nu se remarcă, sunt ascunși de umbre întunecate
 Ce păzesc întâmplări, lacrimi și secrete.
 Cei ce văd lumea diferit
 Sunt cei ce găsesc ușa ascunsă de cuvinte.
 Sunt cei cu sufletul strălucind plăcut,
 Ca un foc cu flăcări lichide.
 Cei ce văd lumea diferit
 Sunt cei ce adună ce le este oferit.
 Sunt cei ce culeg și păstrează,
 Sunt cei ce citesc și se minunează.
 Căci, să fim sinceri —
 Ce există pe lume mai frumos
 Decât să simți pagina și mirosul cărții?
 Decât să scapi din această realitate plictisitoare,
 Lipsită de viață și culoare?
 Cei ce văd lumea diferit
 Sunt cei ce-au învățat să supraviețuiască
 Și să-și păstreze calea sufletului luminată.

ARMEAN, Veronica,
 elevă, clasa a VII-a, București

DE DINCOLO DE MUNȚI

Soarele răsare de dincolo de munți.
Razele lui se aprind și luminează mai tare,
Ca o inimă ce bate cu ardoare.
Las o clipă cartea și mă uit în zare.
Puțini sunt cei care știu ce frumoasă e natura.
Dacă știi să o privești, ea-și va lepăda armura.
Soarele răsare de dincolo de munți,
Aducând cu el promisiuni și speranțe.
Doar atunci putem vedea puțin
Din ce se află de cealaltă parte.
Păsările toate călătoresc într-acolo,
Însă nu ne spun niciun cuvânt
Adus pe aripi de vânt
De dincolo de munți.

ESTE O POVESTE

Este o poveste
Despre o pagină și un condei, despre cărți și autori.
Este o poveste
Despre lumină și întuneric, despre lună și stele.
Este o poveste
Despre moarte și viață, despre frică și curaj.
Este o poveste prea întunecată

Pentru a fi spusă la lumina zilei
Și prea frumoasă pentru ai războiului zei.
Cine o va șopti când nu e timpul...
Despre dorință și spaimă
Va fi a lui poveste.

SUNT... ȘI M-AI GĂSIT

Sunt... un fluture venit din amintire.
Sunt... o imagine veche și îngălbenită.
Sunt... o pată invizibilă, dar plină de culoare.
Sunt... un colțișor luminat din mintea ta ostenită.
Sunt... ceva ce nu poți atinge.
Sunt... frumusețe, grație și gingășie.
Sunt... ceva ce nu poți trimite doar cu o solie.
Sunt... ceva ce toată lumea știe.
Mă vrei lângă tine? Poftim!
Alege un fluture, o pată și un colțișor –
O amintire-ți va străbate mintea-
Și m-ai găsit!

TAHERA - GRACE SZEKELY

DEBUT

(*Szekely Tahera Grace este acum elevă în clasa a IV-a. Pasionată de arta cuvântului, citea foarte bine încă din clasa I. Puțin câte puțin a arătat cu câtă ușurință se exprimă în rime. A creat apoi versuri cu tot mai multă plăcere. I-am trimis creațiile la unele concursuri, obținând diverse premii.*
Prof. Paula Voica)

NATURA

Lumina albicioasă pe scoarța de copac
 Atrage mii de fluturi și câte-un pitpalac
 Labirint de frunze pe-o albastră stea
 Am găsit eu lumea, n-o mai căuta.

Ating pământul amărui
 Și arbuștii cei verzui
 Cascadele parcă sărută
 Bolta cerului din umbră.

Dar ce se vede-n zare?
 O ceață-ntunecată acoperă și mohorăște
 Pădurile bizare
 Ce îmi apar acum mușește
 Fantasme gri cu fețele neclare.

Vulturul din nepătrunsul nor
 Cu ochi lucind de arsul foc
 Și-a repezit asupra lor
 Profetic grai mistuitor.

Iluzie de lumină
 În apă se reflectă
 Se unduia și Luna
 Cu razele-i suspecte.

Dar neguri se destramă
 Toți norii fug, doritul soare
 Apare iar și-apoi revarsă
 Pădurea plină de splendoare.

SZEKELY, Tahera Grace,
 elevă – clasa a IV-a, Simeria

PRIMĂVARA

Sus, pe dealuri și câmpii,
Ceru-i plin de ciocârlii,
Și prin pomii din livezi,
O minune, ca să vezi!

S-a ivit o buburuză
Mică, mică și ursuză.
Astă iarnă, prea geroasă,
Când a nins și a plouat,
N-a avut o geacă groasă,
Și boticul i-a-nghetat...

Dar în ziua cea senină,
Peste liniștea deplină,
Vrea să vină o furtună,
Dar, un ghiocel își sună
Magicul lui clopoțel,
Mai latră și un câțel.

Furtuna s-a îndepărtat
Și cerul tot s-a luminat.
O, primăvară cu mărgăritărele!
Pe rochie cu diamante,
Florile sunt ale tale
Dar tu ni le dai pe toate.

PĂIANJENUL, PRESURUL ȘI ȘARPELE

Frunze freamătă alene
Și aduc cu ele gâze,
Păsările lasă pene,
Gândăceii să-i amuze.

Vrăbiile gureșe ciripă
Păstrând melodios o armonie
Și-aduc, săracele, cu ele gripa
De cântece și veselie.

Un păienjenel se ceartă
cu un presure la mal,
Că nu știu cum să împartă
Toată coada unui cal.

De i-ai pune botniță,
Păianjenul n-ar mai urla
Și de-i da o garofiță
Presurul n-ar mai umbla.

Că se ceartă chiondărăș
Nu și-au mai putut da seama,
Că șarpele vine pâș, pâș
Și că îi cuprinde teama.

Pân' la urmă s-au uitat
în spate, pe șarpe văzându-l
S-au încins, s-au alarmat
Și la fugă s-au luat.

Șarpele șiret și rău
Pe presur l-a încolăcit.
Păianjenul, mai pămpălău,
pasărei-i ia apărarea
și pe el l-a înghițit.

Presurul ramâne singur
Slab și fără apărare
Va fi înghițit, sunt sigur,
De nu strigă-n gura mare.

Ajutor! Și ajutor!
Striga pasărea cea slabă.
Ajutor, că de nu... mor
Și la gât îmi face salbă !

Dar, șarpele l-a înghițit,
Era mult, mult prea târziu.
Nu mai putea fi găsit
Prin nămolul de pustiu.

Și eu, Andrada,
am fost la lansare!

Autograf pentru Mihai

Ioan - Sebastian Bara,
Vasile Dan,
Paulina Popa,
Maria Toma -Damșa,
Gheorghe Mocuța,
Ioan Matiuț

festivalul internațional
al educației

poezia la iași

Iași - Capitala Europeană a Poeziei

25-31 mai 2015

festivalul internațional
Poezia la Iași

www.emia.ro

ORGANIZATORI

IAȘI
Capitala Culturală Europeană

PARTENERI

MEDIA

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI IAȘI

CASA DE CULTURĂ "MIHAI URSACHI" A MUNICIPIULUI IAȘI

FUNDATIA CULTURALĂ "POEZIA"

organizează

festivalul internațional
al educației

poezia la iași

festivalul internațional
Poezia la IașiIași - Capitala Europeană a Poeziei
Liceul cu Program Sportiv Iași

29 Mai 2015

Daniel Corbu

Angela Furtună

Radu Florescu

Lucian Alexiu

Paulina Popa

Ion Mureșan

Lucian Vasiliu

Lia Faur

Ioana Miron

ORGANIZATORI

PARTENERI

MEDIA

SCANEAZĂ CODUL:

ISSN 1454-3060

9 771454 306000